VISŲ ŠALIŲ DARBININKAI VIENYKITĖS! JŪS NIEKO NEPRALAIMĖSIT, TIK RETEŽIUS!

"KOVA"
Savaitinis laikraštis
Išeina kas petnyčia Phil'a., Pa.
Leidžia
LIETUVIU SOCIJALISTU SĄJUNGA AMERIKOJE.
(Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908)
PRENUMERATA:
Metams į visas dalis svieto $2.00.
Pusei metų .... $1.00.
Apgarsinimų kainos ant užklausimo.
Redaktorius — K. Vidikas.
Administratorius — A. Žymontas.
Su visokiais reikalais kreipkitės šiuo adresu:
"KOVA"
1815 E. Moyamensing ave.
Philadelphia, Pa.

KOVA

Organas Lietuviu Socijalistu Sajungos Amerikoje.

"KOVA"
The Lithuanian Weekly
Published every Friday, Phil'a., Pa.
by the
LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA.
(Incorporated April 28, 1908)
SUBSCRIPTION RATES:
In all parts of the world per year $2.
Editor — K. Vidikas.
Business Manager — A. Žymontas.
Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"KOVA"
1815 E. Moyamensing ave.
Philadelphia, Pa.

No. 36 — Telefono No. Keystone Main 2958. — PHILADELPHIA, PA., 6 d. RUGSEJO (September) 1912 m. — Telephone: Keystone Main 2958. — Metas VIII.

Entered as second class matter May 17, 1905, at the post office at Philadelphia, Pa.

J Baltruszaitis
2400 5th ave

AMERIKA.

Nusižudė dinamito padėtojas. Vilnų trusto galva laikomas po $5,000 kaucija.

Lawrence, Mass. Nusižudė Ernerst Pitman, kuris drauge su keliais sėbrais padėjo po vienais namais dinamitą laike Lawrence'o straiko, kad mest dėmę ant straikerių, buk tai jų darbas.

Pitman buvo galva vienos iš didžiausių budavojimo kompanijų Naujojoj Anglijoj. Jis prašė, kad apskričio prokuroras netyrinėtų, kas užmanė ir padėjo tą dinamitą. Apskričio prokuroras nepaklausė; tat Pitman, bijodamas gėdos, nusižudė. Pirm nusižudymo jis prisipažino policijai, jog jis buvo vienu iš to darbo sumanytojų ir pats pristatė dinamitą.

Boston, Mass. Suareštuotas galva Vilnų trusto Wm. M. Wood, kurį prisaikintiejie apkaltino už dalyvavimą padėjime dinamito po namais, kad užkenkt straikeriams. Jis po $5000 kaucija paleistas ligi teismui. Apart jo da trįs kapitalistų augšti tarnai apkaltinti tame -jau prasižengime ir laikomi kalėjime.

Kadangi aiškiai išeina kapitalistų šunybės ir suokalbiai prieš Lawrence'o straikerius, tai ir Ettorui ir Giovannitti bus lengviau išsiteisint.

Debs priima nominaciją. Pradeda kelionę.

Terre Haute, Ind. Debs priėmė soc. nominaciją į prezidentus, paleisdamas į laikraščius priėmimo prakalbą. Daugiau jokių ceremonijų nebuvo. Paduodame kelias eilutes iš jo prakalbos:

«Socijalistų partija pamatiniai skiriasi nuo visų kitų partijų. Ji atėjo su evoliucijos bėgiu ir auga su augimu spėkų, kurios ją sutvėrė. Jos dvasia yra kariaujanti ir jos tikslas yra revoliucijoniškas. Ji išreiškia darbininkų kliasos troškimą laisvės ir pilnesnio gyvenimo.

«Darbininkai užkariavo viską, apart savo laisvės. Jie vis da tebėra pavergtųjų kliasa kiekvienoj viešpatystėje ant žemės, ir kiekvienos valdžios svarbiausia užduočia yra laikyt darbininkus ant jųjų ponų valios».

Debs pradeda savo kelionę, kurioj aplankys visas šios šalies valstijas, sakydamas prakalbas.

Nominuoja soc. į majorus.

Stamford, Conn. James G. Phelps Stokes, žinomas socijalistas, buvo nominuotas į majorus. Bet jis nėra to miesto gyventojum ir todėl legališkai negalėjo but išrinktas majoru. Tatai socijalistai susirinkę pastatė kitą savo kandidatą.

Atvyko drg. J.K. Hardie.

James Keir Hardie, soc. vadovas Anglijos Neprigulmingos Darbo partijos ir tos partijos atstovas liaudies bute, 26 rugpjučio atvažiavo į New Yorką. Jis pribuvo Amerikon, kad padėti vest socijalistams priešrinkiminę kovą. Kita priežastis jo atvažiavimo — tai kad jis turėjo atvežt savo sunui inžinieriui, gyvenančiam Brooklyne, numylėtinę iš Škotijos. Josios vardas Marion Dalrymple Stoddart. Vestuvės atsibuvo 28 rugp.

J. Keir Hardie bus Amerikoj šešias savaites.

Negausim laiškų nedėldieniais.

Washington. Pagal naują krasos įstatymą, visos pirmos ir antros kliasos krasos bus uždarytos nedėldieniais. Bus, vienok, išnešiojami «special delivery» siuntiniai; kurie turi krasos dėžutes, taipgi galės atsiimti savo laiškus ir laikraščius.

Protestas prieš Panamos kanalo billiu.

Washington. Anglija atsiuntė protestą prieš Panamos kanalo billių, sulig kuriuo didelė didžiuma Suv. Valstijų laivų turėtų teisę be muitų vaikščioti tuo kanalu, tuo tarpu kaip visi kitų šalių laivai turės mokėt muitus. Billius reikalauja, kad muitai butų imami tik nuo lenktyniuojančių laivinių trustų laivų.

Du soc kongresmanai nuo Ohio.

Ohio valstijoj socijalistai tikisi išrinkt ne mažiau kaip du kongresmanu ateinančiuose rinkimuose. Du valstijos apskričiai beveik suvis «raudoni».

Roosevelto platforma socijalisto rašyta.

New York. Rooseveltui parašė «progresiviškos» partijos platformą soc. Bruer, pagal Haywoodo patarimą. Bruer dveji metai kaip priguli prie Soc. Party. Ir jis ir Haywood yra anarcho-syndikalistai. Bruer buvo pastatytas soc. kandidatu į vieną visuomenišką urėdą New Yorke. Bet už jo pasielgimą vietinė Soc. Party kuopa atėmė jam kandidaturą.

Kai-kurie gal džiaugiasi, kad, parašydamas Rooseveltui neva socijalistišką platformą, Bruer platina socijalistišką mintį. Vienok toks jo pasielgimas yra neišteisintinas, nes jis pasidarė aklu įrankiu Roosevelto, kuris savo «socijalistiška» platforma nori sustabdyt soc. judėjimą.

Rosenthaliaus užmušimas — proga išsigarsinimui.

New York. Apskričio prokuroras Whitman taip mielai griebėsi ištyrinėti Rosenthaliaus užmušimą todėl, kad norėjo tuom išsigarsinti publikai ir rinkimuose likt New Yorko valst. gubernatorium.

Visas jo ištyrinėjimas, tardymas ir kratimas gamblerystės ir paleistuvystės įstaigų — tai ne kas kita, kaip tik gudrus žaidimas nuraminimui žmonių ir savęs išsigarsinimui. Policija užsilaiko ramiai ir duoda Whitmanui progą įgyt «gero žmogaus» vardą; mat, jis, kaipo apskričio prokuroras, gali daryt nesmagumus policijai. Tat policija jam įsiperka į mylistą.

Ko gero, tai da ir pats Whitmanas galėjo dalyvaut padaryme plano užmušt Resenthalių, idant paskui išsigarsint.

Iš Rosenthaliaus užmušėjų da nesuimti «Gyp the Blood» ir «Lefty Louie». Sako, kad juos lengvai galėjo suimt, ir tik laukia ir tęsia, kad patįs ateitų ir pasiduotų Whitmanui ir tuomi visai menką bausmę apturėtų kalėjime ir slapta gautų didelį piniginį atlyginimą nuo Whitmano.

UŽRUBEŽIS.

Milžiniški potviniai Anglijoj.

Anglijoj kilo baisųs potviniai nuo smarkaus ir ilgo lietaus. Potviniai sunaikino turto už $38.000-000 — $50.000.000.

Dr. Sun ir ant toliaus rekomenduoja dabartinį Chinų prezidentą

Pekinas. Dr. Sun Yat Sen, buvęs laikinis Chinijos prezidentas, velija, kad piliečiai išnaujo pastatytų prezidentu Yuan-Shi-Kai'ų, dabartinį prezidentą, sekančiuose rinkimuose.

Vienok pietinėse provincijose verda maištai prieš Yuan-Shi-Kai'ų. Priskaitoma į 10,000 ginkluotų maištininkų, pasiryžusių eit ant Pekino ir numest jį nuo prezidentystės.

Po visą Chiniją didelę betvarkę daro tukstančiai pasklidusių galvažudžių plėšikų. Jie daugiausia yra iš kareivių.

76 sukilėliai užmušti.

Mexico. Valdiški kareiviai pravijo sukilėlius nuo Ascension. 76 užmušė ir daug suėmė nelaisvėn.

123 korejiečių teismas.

Seoul, Korea. Visi 123 kaltinamiejie suokalbyje prieš Japonijos valdžią laike teismo gynėse, jog nekalti. Valdžia per didelius kankinimus buvo išveržus nuo 10 kalinių prisipažinimus, kad jie ir kiti kaltinamiejie esą kalti. Bet per teismą ta 10 kalinių viešai pasakė, jog nežmoniškais kankinimais valdžia privertė juos prisipažinti tame, apie ką jie nieko nežino.

13 mirė nuo grybų.

Francijoj vieną dieną grybais nusinuodijo 13 ypatų.

$1,500 000 aukų orlaiviams.

Vokietijoj renkama $1,500,000 aukų orlaivių laivynui. Tai busianti auka kaizeriui.

Jureivių bruzdėjimas.

Rusija. Juodųjų marių jureiviai nerimauja; suareštuota 50 jureivių, kaipo maišto kurstytojų.

Iš 530 tik 13 priimtą į universiteta.

Į Varšavos universitetą padavė prašymus 530 žydų, o pagal pro centą tegali but priimta tik 13... O kur kiti trokštantiejie mokslo dėsis?

Didelė paskola nuo Francijos.

Caras kalbėjosi apie pasiskolijimą nuo Francijos $400,000,000, su Francijos ministerių pirmininku Poincare, kuris dabar lankosi Rusijoj. Caras taipgi siulijo Francijai padaryt laivinę sutartį su Rusija, nors Rusija dabar kariškų laivų kaip ir neturi.

Esperantistų kongresas.

Krakovas. Laikoma esperantistų kongresas. Esperanto — tarptautiška kalba. Suvažiavo 1000 suvirš delegatų. Ant gatvių visur girdėt prakalbos esperantų kalboj.

Didelė netikrų pinigų dirbtuvė.

Niccoje, pietinėj Francijoj, susekta dirbtuvė falšivų popierinių pinigų, labai mitriai padarytų. Atrasta 350,000 rub. tokiais pinigais.

DRAUGIJŲ GYVENIMAS.

Socijalistai reikalauja doro gyvenimo.

Social Party susivažiavimas Indianapolyj išrinko J. Mahlon Barnes už vedėją priešrinkiminės kovos. Po susivažiavimui daugelis įžymesnių socijalistų, tame skaitliuje ir Debs, reikalavo, kad Barnes butų atstatytas. Priežastis reikalavimo ta:

Barnės kada tai seniai nuskriaudė vieną merginą, už ką ir buvo prašalintas nuo sekretorystės Socialist Party'je.

Debs ir kiti atsimena jo prasižengimą ir atranda, jog Barnes, kaipo prasižengęs, negali turėt suvis geros įtekmės nei ant socijalistų nei ant nesocijalistų. Bet Barnes yra labai geras Socialist Party reikalų žinovas, abus organizatorius ir agitatorius. Už aną prasižengimą jis [illegible]tavojo savo gerais dar[illegible] gyvenimu. Užtai socijalistų vadovai, Soc. Party Veikiamojo Komiteto nariai: Hillquit, Spargo, Berger ir Harriman ir didžiuma kitų atsižymėjusių socijalistų užstoja už Barnes.

Barneso priešai padavė įnešimą visuotinam Soc. P. balsavimui, kad prašalint jį iš jo urėdo. Hillquit gi, Spargo, Berger ir Harriman, kaipo Veik. K-to nariai, balsavo suspenduot tą įnešimą. O dabar jau paduota įnešimas atšaukt iš V. K-to Hillquitą, Spargo, Bergerį ir Harrimaną už jų tokį balsavimą, kuris reiškia varžymą žmonių balso.

25 naujos Soc. P. kuopos.

Liepos mėnesyje susitvėrė Socialist Party kuopos: North Dakotoj— 9, Louisianoj— 10 ir Alabamoj— 6.

Socijalistai suvaldė valdonus.

Nashville, Tenn. Vietiniai socijalistai gavo «injunction» (uždraudimą) prieš majorą, policijos pirmininką ir miesto tarybą, taip kad tie urėdninkai daugiau negalės kliudyt socijalistams laikyt susirinkimus, prakalbas ir šokius.

Socijalizmas Europoj.

A. Germer, pasiuntinys nuo Suvienytų Angliakasių, sugrįžęs iš Europos Tarptautiško Kalnakasių Kongreso, sako, kad kongrese buvo daugiau kaip pusė socijalistų delegatų. Jis da aplankė Angliją, Hollandiją, Franciją ir Šveicariją. Atrado vokiečių soc. judėjimą pavyzdingiausiu, bet sako, kad ir visų minėtų šalių socijalistų judėjimas yra sveikas.

Pas vokiečius suvis mažai syndikalizmo.

DARBININKŲ GYVENIMAS.

Šiaučių laimėjimas.

Vilnius Šiaučiai laimėjo straiką, kuris tęsėsi pusantro mėnesio. Pakelta jiems užmokestis ir pagerintos sveikatinės sąlygos dirbtuvėse.

Straikas dėlei rinkimų varžymo

Ryga. Vienos fabrikos darbininkai sustraikavo, kad užprotestuot prieš policiją, kuri neduoda paliudijimų tiems rinkėjams dumon, kurie tik nuomuoja (randavoja) namus. Daugiausia nuomuojančių yra darbininkai. Paskui sustraikavo da kelių dirbtuvių darbininkai dėlei tos pačios priežasties. Išviso straikuoja 1500 ypatų.

Kailių darbininkų straikas.

New York. Trįs kailių išdirbimo kompanijos užganėdino straikerių reikalavimus Svarbiausias jų reikalavimas buvo pripažinimas unijos. Vienok da apie 2,500 straikuoja. 31 rugpjučio drg. Keir Hardie sakė straikeriams prakalbas Manhattan Lyceum ir Arlington svetainėse. Jis buvo priimtas su didžiausiu entuzijazmu.

Darbdavių šnipai sumušė aštuonis piketus ir padavė juos policijai. Keturi piketai padėti po $1000 kaucijos kiekvienas.

Busiąs Chicago gatvekarių straikas.

Chicago. Diena po dienai laukiama gatvekarių ir elevatorių straiko. Darbininkai visuotinu balsavimu atmetė kompanijų pasiulymus tik truputį pakelt algą.

1,500 angliakasiu sustraikavo.

Scranton, Pa. Sustraikavo 1,500 angliakasių N 9 Penn. Coal Co. kasykloj, nes bosai ir anglių svėrėjai skriaudė darbininkus.

Mašinistai laimėjo.

Denver, Colo. Mašinistų unija po dviejų metų straiko išgavo iš darbdavių reikalaujamus pagerinimus.

Viešbutinių straikas.

Boston, Mass. Sustraikavo visi darbininkai Touraine viešbučio, apie 100 žmonių. Reikalauja pakelt algą ant 33 proc.

10,000 marmuro darbininkų straikas.

Roma. Valdžia atsiuntė kareivius ant 10,000 straikerių, pametusių darbą Carrara marmuro dirbtuvėse.

Angliakasiai nepadeda ginklų.

Charleston, W. Va. Gubernatorius liepė padėt straikuojantiems angliakasiams ginklus. Jie neklauso, nes žino, jog tada šnipai ir milicija galėtų su jais daryti, kas patinka.

IŠ LIETUVOS.

Rinkimai į 4-tą V. Dumą.

Kaunas. Kaip rašo «Gaz. Codz.», Kauno vysk. Cirtautas jau pasiuntęs kunigams cirkuliarą, liepdamas kunigams dalyvauti rinkimuose. Esą tai reikalinga katalikų visuomenės naudai.

Kauno gub. rinkimų surašuosna nuo visų pavietų įtraukė: šventikų— 50, kunigų— 1-50, pastorių— 10, sentikių šventikų— 18 ir kitų tikybų kunigų— 5. Didžiųjų žemininkų įtraukta: pravoslavų tikybos— 173, katalikų— 526.

Vilniuje.

Vilniaus universiteto reikaluose. Kaip rašo «Kurjer Lit.», da pavasarį miesto valdyba nutarusi įsteigti Vilniuje universitetą, kad tuo budu pagerbus 300 metų Romanovų šeimynos viešpatavimo sukaktuves.

Miestas skiriąs tam reikalui [illegible]ną rublių pinigais.

Kad plačiau tą klausimą aptarus, manoma sušaukti Vilniun Lietuvos ir Baltgudijos visuomenės, kulturos ir kredito įstaigų atstovų susivažiavimą.

Reikia tikėtis, kad lietuvių visuomenės įstaigos bus taip-pat neužmirštos.

«Siev. Zap. Telegr.» praneša, kad į busiantį šiomis dienomis Vilniaus miesto dumos posėdį, kuriame bus kalbama apie Vilniaus universiteto steigimą, atvyksianti tam tikra nuo Kauno miesto deputacija. Kaunas irgi, kaip matyt, Vilniaus universitetui pritaria.

Alunta (Ukm. pav.)

Aluntiečiai supranta apšvietos naudą. Tai liudija jų toj srityj triusas. Pirmiau Aluntoje buvo tik trijų skyrių vienkliasė mokykla, dabar gi jau dvikliasė. Pirm įkursiant dvikliasę, buvo sumanyta įkurti keturkliasė mokykla. Ir valdžia jau buvo sutikus, bet, gaila, patįs žmonės paskui atsisakė.

Žmogžudystė.

Žagarė. Liepos 27 d. Vilkalių desintininkuose, netoli Žagarės, buvo užmuštas Žagarės urednninkas Borisov'as ir mirtinai sužeisti: dešimtininkas Martinaitis ir viena moteris.

Atsitiko taip: urednninkas, dešimtininkas ir gydytojas nuvyko į Vilkalius apžiurėti sužeistosios moteries ir suimt prasikaltėlio. Nespėjo urednninkas kambario durų praverti, kaip prasikaltėlis vienu kirvio mostelėjimu negyvai paguldė urednninką. Dešimtininkas tik spėja kardą ištraukt, kaip parvirto smarkiai kirviu sužeistas. Užmušėjas tapo suimtas.

(Iš «Liet. Žin».)

APŽVALGA.

Kapitalistiški laikraščiai virsta socijalistiškais.

Socijalistiška spauda pastebėtinai greit platinasi. Buvę kapitalistiški žurnalai vienas po kitam virsta socijalistiškais. «Metropolitan» atvirai perėjo į socijalistų pusę. «Twentieth Century» galime skaityt pusiau-saviškiu, «Everybody's» ir pora-trejata kitų atidarė savo puslapius socijalistiškiems straipsniams. Nėra abejonės, kad tie žurnalai padarys šimtus tukstančių naujų balsuotojų už socijalistus.

«Twentieth Century» savo rugsėjiniame numeryje sako:

«Progresiviškam 20 to amžiaus balsuotojui patariame geriau balsuot už kvailoką demokratų platformą, negu už veidmainingą republikonų platformą; bet męs patariame balsuot už socijalistų platformą kiekvienam, norinčiam stovėt už drąsų tvėrimo idealą, kuris jokiu budu nėra utopišku (svajonišku)».

Tame-pat numeryje yra suvis nusisekęs įžanginis straisnis «Socialism versus Syndicalism», parašytas drg. J. L. Engdahl.

Lietuvių gi tautiškai-bankiniai laikraščiai: «Lietuva», «Katalikas», ir «Vienybė Liet.» vis da mano «sugriaut» socijalizmą.

***

Laikraštininkų susivažiavimas.

Trečias laikraštininkų metinis susivažiavimas atsibus Chicagoj, Ill., rugsėjo 26, 27 ir 28 dienomis.

***

Rusų cenzoriaus dvasia.

Blogai pakvipo «Tėvynės» ponui Račkauskui p. Beržinio pranešimas «Kovoj», kad per praeitą SLA. seimą patrijotai delegatai per naktis lošė iš pinigų. Pranešimo autorius yra «Kovos» redakcijai geras pažįstamas, užsitikėtinas bendradarbis, ant kurio daugiau reikia atsidėt, negu ant pono Račkausko. Račk., dėlei to pranešimo, išverkšlena «Kovai» savo šiaudinuką pamokslėlį ir pagalios atsišaukia į sąjunglečius, kad nedaleistų dėt «Kovon» tokių raštų, kurie galėtų nesmagiai paakstint SLA. piliorių nervus.

Čia taip ir dvokia rusiškos sauvalios pageidavimas p. Račkausko atsišaukime. Galla, kad Račkauskas išnešė kulnis iš Rusijos. Su savo tokiais palinkimais jis butų galėjęs tapt lietuviškų laikraščių cenzorėliu, o gal ir da kuo «geresniu». Pas jį, «molčat i nierazsuždat»! (tylėt ir išvadžiojimų nedaryt).

***

Nepamatuotas išmetinėjimas.

Drg. Dargužis N35 «Lietuvos» išmetinėja «Kovos» redaktoriui, kad nepagarsino aukų, kurių net ir kvitą Darg. buvo prisiuntęs. Buvo gi taip:

Drg. Dargužis prisiuntė surašą aukų be jokių dokumentų, kad aukos yra pasiųstos Lawrence straikeriams. Redakcija pareikalavo kvitos. Darg., tiesa, prisiuntė kvitą, bet kuomet jau tas aukas buvo pagarsinęs «Keleivyj».

Męs gi niekad negarsiname tų aukų, kurios sykį jau buvo pagarsintos kokiame kitame laikraštyj. Ir savo parinktas aukas po kelis laikraščius garsina tik tokie, kurie nori išsireklamuot. Reklamoms pas mus vietos nėra. Tą ir drg. Dargužis turėjo žinot.

Jei drg. Darguži neužganėdino «Kova», tai galėjo kreiptis į kitus socijalistiškus laikraščius—«Laisvę», «Keleivį» ar «Dilgėles», bet ne į «patrijotišką» «Lietuvą», ex-socijalistų organą.

***

Ausis augščiau kaktos.

«Katalikas» varo savo senus poterius, buk lietuviški socijalistai norį socijalizmo todėl, kad jiems nereiktų dirbti. Jau ne dešimt sykių buvo «Kovoj» rašyta, kad socijalizmo laike, kas galėdamas nenorės dirbt, negaus nei valgyt, bet «Kataliko» redaktorius to «nesuprato». Matyt, jam ausis jau augščiau kaktos išaugo.

RUOŽAI.

O tu šalis mano mylimoji, kodėl aš tave turėjau apleisti ir keliauti už jurių-marių į tą prakeiktą Ameriką... Taip dejuoja ne vienas atkeliavęs Amerikon ir nežino tikrai, kame priežastis to viso pikto. Kuniginiai ir demokratiškiejie laikraščiai tai mančiai pritaria ir nuolat ją atkartoja savo laikraščių špaltose. Pas mus, Amerikoj, ir tas pats yra, — tveria ateivių gelbėjimui draugijas, rašo laikraščiuose apie tai ir vis darbas pasilieka be naudos. Tik socijalistai tikriau į tą klausimą žiuri ir duoda daug pilnesnį ir sumaningesnį patarimą. Lietuvos laikraščiuose irgi jau atsirado teisinga kritika to klausimo. Aš čia paduosiu, kaip teisingiau žiuri nekuris Vargovaikis į minėtąjį klausimą. Jis sako:

Męs savo įniršime užmirštam, kad visi mųsų juodinimai, visi «stipriejie vaistai» visai nei nepasiekia savo tikslo — juos liuosai atremia kaimo bernai ir sumuša tikrais darodymais; išrodo, kad mųsų aiškinimai ir draudimai įgijo visai kitokią varsą. Jie dagi mus, tariamuosius šviesuolius, vadina «apjakėliais», nepažįstančiais jų gyvenimo, lygiai kaip męs juos. Ir turi tiesos.

Koks gi čia mųsų, šviesuolių, gali but pažinimas žmonių gyvenimo, jei dauguma iš mųsų nesupranta tos paprasčiausios tiesos, kad negalima įsibėgusio traukinio išsykio sustabdyti. Mųsų išeivybė — tai smarkiai įsibėgęs traukinys, kurį daugelis mųsų norėtų kartu sustabdyti.

Bet tai negalimas dalykas; traukinys bėgs, nors ir visą jį stumiančią jiegą uždarytum, kol atsidurs pačioj pakalnėj, ir išlengvo pats neapsistos... Taip-pat ir išeivybė tol eis, kol tarp Lietuvos ir Amerikos (arba kitos šalies) gyvenimo bus kokia-nors pakalnė, neminint jau ekonominių bei politikinių priežasčių, kurios su didele jiega ją stumia.

Duokim, kad į Ameriką lietuviai važinoja, maž-daug taip, su tokiais reikalais, kaip ir į Vilnių, Šidlavą ar Žemaičių Kalvariją. Pradėkim keikti, išrodinėti tų vietų «baisenybes» ir tt., tai ar tą važiavimą sustabdysim išsykio?

Nėra nei kalbos...

Tai tuo labiau su išeivybe...

Išeivybė jau nuo seniai įaugo į mųsų kuną; motina, augindama vaiką, pripasakoja apie tėvą, iškeliavusį «už jurių-marių», sesuo apie brolį-dėdę «laimingai» ten gyvenantį... ir tukstančiai įvairių ryšių riša beveik kiekvieną Lietuvos trobą-trobelę atminimais, nusidavimais su «tolima šalimi»... ir dabar tuos visus ryšius kartu nutraukti?! Argi tai galimas daiktas?

Mums reikia arčiau pažinti mųsų išeivių gyvenimas; pažinę pamatysime, kad išeivybę męs turime ne keikti, ne drausti, bet globti... Paėmę išeivybę savo globon, męs galėsime ją stabdyti, galėsime aiškinti žmonėms apie ją teisybę, kurioje nuėję patįs persitikrins ir kitiems paminės — tai bus vaistas nuo išeivybės, sykiu pildysime savo pareigas, kaipo žmonių — gelbėti nelaimėje artimą!...

Nors, tiesą sakant, nepaskęsta tokiose baisiose nelaimėse Amerikon atvažiavę žmonės. Išpradžių, kol apsipažįsta su šios šalies papročiais ir kalba, daugiau reikia pakentėti, bet vėliau tik abelnas kapitalo slėgimas spaudžia juos sykiu su kitais. Ir tie lietuviai, kurie spėjo suprasti tą didelę gyvenimo kovą — kapitalo su darbu, — drąsiai stoja į kovotojų eiles po raudonu socijalizmo vėluku ir kiekvienas darbininkų laimėjimas tiems kovotojams suteikia daugiau ir daugiau energijos, užtat toje kovoje ir pats gyvenimas darosi malonesnis ir gražesnis.

Lietuviai darbininkai irgi nesilieka toje kovoje; nors ir visaip yra klaidinami «tautiečių» ir klerikalų. Juo toliau, tuo labiau jie didina kovotojų eiles. *A. Ž-tas.*

MOTERŲ SKYRIUS.

JI GIRTA.

Didelis miestas. Ant vienos iš gražiausių gatvių svetainė. Į tą svetainę visados susirenka didžiunai. Ji visados puikiai išpuošta, bet šiandien išrodo da puikiau, nes tai iškilmingas didžiunų balius.

Ir ko gi čia truksta? Čia visko yra: muzika griežia valsą; jaunuomenė, kaip viesula, sukasi aplink po svetainę; apysenės ponios žiuri iš šalies, kas jų dukteris šokina ir kaip jos šoka. Taip gražu, taip linksma, kad, rodos, ir danguje nebus geriau.

Iš šokių svetainės įeiname į kitą kambarį. Čia vėl su nusistebėjimu reikia žiurėti. Dideli, baltai padengti stalai; ant stalų įvairiausi valgymai ir gėrimai. Už stalų sėdi vyrai. Matyt, jie augšto proto ir didelės verti garbės: vieni turi auksinius, kiti sidabrinius kryžius ant krutinių. Kurie kryžių neturi, tai tų didžiausi pilvai, kas taipgi liudija jų garbę. Jie valgo skaniausius valgius ir geria dideliais stiklais šampaną. Apie juos ant galų pirštų vaikščioja tarnai. Rodos, kad visas pasaulis pilnas gėrybių ir visižmonės plauko tose gėrybėse. Kaip gražu, kaip linksma!

Dabar išeinam į trečią kambarį, kuris yra visai nučaliai nuo svetainės. Čia jau netokia linksma vieta, nors toks-pat, gražiai išpuoštas kambarys. Čia susėdę lošia kortomis. Jų veidai rustųs, jie daugiau tyli ir tik retkarčiais smarkiai nusiginčija arba labai smagiai juokta iš viršaus kortomis. Bet čia taipgi visko pilna! Čia taipgi išrodo, kad pasaulyje visko užtenka žmonėms.

Prisižiurėję tų visų linksmybių ir ramųs savo sieloje, kad pasaulis turtingas, męs einame lauk. Čia prie durų stovi moteriškė, prisispaudus pie krutinės kudikį. Jos akįs įdubusios, veidas pajuodavęs, drabužiai apdriskę, kojos apsuptos kokiais tai skarmalais, kurie nuo sniego sušlapę. Ji stovi atsišliejus prie tų sienų, kurios yra pilnos linksmybių ir turto; ji vis suka į skarmalus savo kudikį ir spaudžia jį prie krutinės, o tas silpnu balseliu verkia. Ji kiekvieną praeivį lydi liepsnojančiomis akimis, ar tas neišmes kokį pinigėlį. Bet kiekvienas praeivis pasako:

— Dirbk, nesivalkiok, ir turėsi. Štai męs dirbam ir kaip linksmai ir gerai gyvenam!

Pro šalį praeina policistas. Jis tuojaus, pamatęs moteriškę, liepia jai iš čia prasišalinti.

Išgirdus moteriškė rustų valdono balsą su ašaromis pradeda maldauti.

— Ponuli... kur aš eisiu... Mano vyrą fabrikoj užmušė; likau našlė su mažu kudikėliu; neturėjau už kambarį užsimokėti, ir savininkas išmetė ant gatvės... Jau trečia diena kaip nevalgius... Pasigailėk, ponuli, neduok nors kudikiui iš bado numirti...

— Pasigailėk... Tu vieną turi, o aš čielus devynis, ir tai neprašau, kad kas pasigailėtų... Šalin! aš tau jau sykį sakiau.

— Kur gi aš eisiu?... Aš neturiu kur eiti... U-u-u...

Policistas įpykęs smarkiai pastumė moteriškę, ji krito ant gatvės ir pradėjo balsiai vaitoti.

Jos vaitojimas pasigirdo svetainėj. Pertraukė griežus muzika ir visi pradėjo bėgti pro duris. Išbėgę pamatė moterį, gulinčią ant gatvės, o policistą, stovintį prie jos. Visi klausia:

— Kas atsitiko? Kame dalykas?...

— Girta,— atsako policistas.

Tada pasigirdo balsai:

— Girta, girta... Lai veža į šaltąją, lai ten išsimiega...

Policistas pareikalavo vežimo, ir nuvežė moteriškę, o tie visi vėl sugrįžo kiekvienas prie savo darbo sakydami:

— Velnias čia ją girtą atnešė! Kiek žmonių be reikalo sutrukdė...

Ir vėl linksma, ir vėl gražu, ir vėl ramu...

Bevardis.

KAS GIMDO PALEISTUVYSTĘ?

Vargšes prie paleistuvystės priverčia badas. Štai faktai:

Jauna mergaitė, negalėdama tiek uždirbti dirbtuvėj, kad ji galėtų priderančiai pragyventi, o kartais ir visai negaudama darbo, turi tapti prostitute.

Senmergei irgi du keliai — ar davatkauti ar tapti prostitute; našlė, papuolusi į bado nasrus, taipgi yra priversta prekiauti savo kunu; moteris, ištekėjus ne už vyro, bet už jo pinigų, dažnai užsiiminėja su jai patinkamais vyrais. Vyrai, matydami, kad negalės išmaitinti šeimynos, nenori apsivesti ir užsiganėdina, pirkinėdami nuo savo seseraičių.

Turčių niekas nepriverčia prie prostitucijos, bet jie bebaliuodami labai ištvirksta ir, turėdami įvalias pinigų, pradeda gėdinti verges mergaites. Vieni žmonės badauja, o kiti turtuose paskendę lėbauja, tat ir prostitucija baisiai platinasi.

Čia kaltas surėdymas. Jei žemė ir išdirbystės įrankiai prigulėtų visuomenei, tai negalėtų vienas kitą išnaudoti ir kiekvienam visko užtektų, ir butų nevalia vienam kitą išnaudoti.

Daugelis atsilieps: «Aš neičiau dirbti». Tai ne, brolau, tave peržiurės valdžios daktaras ir, jei ras sveiku ir busi nei per jaunas, nei per senas, turėsi dirbti, jeigu norėsi valgyt ir apsidengti, vienok tu nei nebijosi darbo, nes tau neprisieis daugiau dirbti, kaip keturias valandas į dieną.

Tuomet mergaitės, budamos aprupintos, nesiduotų kožnam darkyti savo kuną, bet ieškotų sau mylimo vyro.

Vaikinai nebijotų apsivesti, žinodami, kad jie ir jų šeimynos bus aprupinti.

Tai tik toks surėdymas išnaikins prostituciją ir neduos progos godulystei.

Tą surėdymą skelbia vieni socijalistai, bet didžiuma da nesupranta ar nenori suprasti.

J. J-ska.

Jacob Gould Schurman, Cornell universiteto prezidentas, Tafto nominuotas pasiuntinys Graikijon, yra šalininkas moterų balsavimo.

Jis sako: «Kuo senyn einu, tuo labiau persitikrinu, jog moterims reikia balsavimo teisių».

Vengrijoj ketinama duoti balsavimo teisę 80,000 moterų, turinčių tam tikrus gana nemažus turtus. Daktarkos irgi gausiančios balsavimą.

PASIKALBĖJIMAS

Dėdės su Povylu.

— Prieš vėją, Povyl, nepapusi, o tik durnu liksi. Jei tu nepustum prieš vėją, tai daug smagiau gyventum. Kam čia tau tie visi socijalistų mitingai ir pra kalbos? Kam tau reikia mokytis tuos teatrus lošt ir kam tau su kunigais pyktis? Vat, pavyzdin, aš su socijalistais nesibroliavau, prieš kunigus ir biznierius netariau blogo žodžio — ir gavau gerą darbą prie saliuno. Suvis džentelmoniš kas darbas, lengvas — tik grindis nušluoji ir išplauni ir išvalai kitas vietas, atlieki šiokius ar tokius pasiuntimus, kai-kada stiklą-kitą alaus parduodi — tai ir visas darbas. O alaus, brolyti tu mano, nors maudykis, — ir publika vis džentelmonai. Tą puikų darbą man kunigas prirodijo, dieve duok jam sveikatą. Kunigai geri žmonės, jei su jais žmoniškai apsieini. Dabar, matai, aš galiu išsidirbt už bartenderį, o paskui gal kunigas mane paims už zakristijoną ar švaistorlų. Na, o tokiu budu aš busiu ir bažnytinės mokyklos mokytojum, nes kn. J. Kaukio mokykloje mokina vaikus zakristijonai ir švaistoriai. Tai, Povyl, kamža apsivilkęs, tik švaistaus po bažnyčią tarp bobų, o nuo vaikų tik imu ir imu sau dolerius, kad juos nemuščiau.

— Gana jau, dėde, užteks to kvailo plepėjimo. Dėdė misliji, kad tai garbė but saliuno šluota ir mazgote. Tai bomų darbas, o zakristijonas ir švaistorius irgi yra ne kas kitas, kaip kunigo pantapliai ir pastumdėliai.

— Duok, aš tau paaiškinsiu, Povyl, kad fabrikos darbininkai yra bosų vergai.

— Didelis, dėde, skirtumas. Darbininkai nesijaučia vergais. Jie tveriasi į unijas, straikuoja; jie turi savo garbę ir apgina ją. Be to, jie atlieka naudingą darbą; o iš dėdės dabartinio darbo ir zakristijonystės yra nauda tik saliuninkui ir kunigui.

— Aš, Povyl, tau iš ideališkos pusės parodysiu, jog mano tiesa. Sakau, prieš kunigus nieko nepaveiksi. Jie turi daug paklusnių žmonių. Kada kunigui reikia pinigų, tai jis užragino parapijonis — ir pinigų, kaip šiaudų. Pinigas šiandieną — galybė. Ką kunigas paremia biznyj — tam einas; ką iškeikia — tas turi bankrutyt.

— Dėdė kalbi ne iš ideališkos pusės, bet iš vertelgiškos; dėdė mokini, kad žmonės dėl biznio ar geresnio uždarbio parsiduotų kunigams. Tik žemo budo ir prastos sąžinės žmogus gali daryti taip, kaip dėdė sakai ir darai. Jeigu visi butų tokie mulkiai, kaip dėdė, tai kunigai vėl užvestų inkviziciją ir degintų žmones už kiekvieną laisvą žodį. Dėdės filosofija yra vergo filosofija.

— Tu, paršo koja, manęs nevadink vergu, ba duosiu į barštinę. Kad nesupranti, tai duok man pabaigt mano kalbą, o tąsyk suprasi.

— Gali baigt.

— Aš tau, Povyl, duosiu pavyzdį iš revoliucijos laikų. Kada atvažiavo Kabaras rinkt aukų revoliucijai, jis parengė prakalbas. Atvyko į prakalbas ir keli kunigai ir atsivežė po 100 dol.; sako, aukausime revoliucijai po vieną šimtinę. Vat pradeda Kabaras kalbėt, o ar ne ims keikt kunigus, o ar ne ims juos paskučiausiais žodžiais koliot. Tai kunigai parodė jam špygą ir nedavė revoliucijai nei cento. Ar taip jau reikėjo apsieit su kunigais? Anaiptol, ne! Kunigai norėjo remt revoliuciją, bet socijalisto Kabaro netaktiškumas atgrasino juos.

— Su revoliucijos reikalais pas kunigus kreiptis ne vietoj. Už jų prasti revoliucijos rėmėjai. Kad mato, jog revoliucijonieriams sekasi, tai nori prisigerint prie revoliucijonierių: nori, kad revoliucijonieriai butų kunigams geri, jei išlaimės revoliuciją. Kada revoliucijonieriams pradeda nesisekt, — tai kunigai pirmi pasidaro valdžios šnipais, revoliucijonierių išdavikais. Kunigai krypsta tik ten, kur mato sau naudą.

— Ale ką tu jiems padarysi! Žmonės jų klauso ir neša jiems pinigus. Užsimanė kunigai statyt kunigines «Saulės» mokyklas, atvažiavo į Ameriką, susirinko 30,000 dolerių ir dui atgal. Amerikoj kunigai pastatė dykoms mergoms — zokoninkėms — kliošlorių; paskui ėmė rinkt aukas, — ir tik paspėk skaityt, kaip plaukla tukstančiai dolerių aukų. Ką kunigai nori, tą ir padaro. Prieš vėją nepapusi. Jųs, socijalistai ir laisvamaniai, nieko negalite. Antai laisvamaniai kada jau stato Lietuvių Mokslo ir Dailės Draugijos Namą Vilniuje, o pastatyt vis neįstengia. Bet žiurėk, kaip greit kunigai užbaigia savo bažnyčias, klebonijas ir vienuolynus.

— Kunigai buvo baisiai apsklinę žmones; taip ir dabar iš jų aklumo naudojasi. Todėl socijalistų šventas darbas yra apšviesti žmones ir išgelbėti juos iš dvasiškos nelaisvės, kurion laikė paėmę kunigai. Mųsų, socijalistų, darbas išduoda jau gerus šviesos vaisius ir neužilg męs pasidarysim vėju, prieš kurį kunigai nepapus. Prieš Francuzų revoliuciją sakyta «prieš vėją nepapusi». Tas-pat sakyta ir prieš Chinų revoliuciją. Vienok revoliucijonieriai netik kad paputė prieš vėją, bet ir pati tapo vėju. Galėtume privest čia desėtkus pavyzdžių, kur revoliucijos buvo laimėtos, nors tokie žmonės, kaip dėdė, sakė, prieš vėją nepapusi. Jeigu kunigai da turėtų didelę įtekmę ant tamsesnės liaudies, tai tik pasidėkavojant tokiems protams, kaip dėdės, bet tai da nereiškia, kad jie amžinai tą įtekmę užlaikys.

A. Darjalas.

Sukilkit, darbininkai.

Męs turime suvieniję spėkas dirbti. Kada gi mums labiau reikia dirbt, jei ne dabar? Juk artinasi prezidentiniai rinkimai. Męs turim sustot petys į petį, kad duot mųsų priešams skaudžiausią mušį iš visų, kokius jie ligšiol nuo mųs sutiko. Šiuose rinkimuose męs turime padaryt didelę spragą kapitalistiškų partijų eilėse. Privalome paklausyt savo partijos balso, kuris mus šaukia kovon už mųsų pačių gerovę.

Ateinanti rinkimai labai svarbus mums reikalas. Parodykime juose savo kliasos spėką. Tegul viešpataujančios kliasos pamato, kad darbininkai neilgai bus vergais, kad jie jau mąsto, kaipo laisvi, ir greit bus laisvi.

Prieš rinkimus kapitalistų partijos gražiai prakalba į darbininkus, daug jiems žada. Taip daro, kad gaut darbininkų balsus. Roosevelto partija — Bull Moose (briedžio) gudriausiai vylioja darbininkus visokiomis ketinamomis reformomis. Ta partija — aršiausias darbininkų ir socijalizmo priešas. Ji užsimanė sustabdyt socijalistišką judėjimą ir nuramint darbininkus ketinamais žaislais-reformomis. Roosevelto partijos tikslas — tai sudrutinti kapitalizmo pamatus, po kuriais darbininkai pradėjo riaustis. Apgavystės yra įrankiais, su pagelba kurių žvejojama balsuotojai iš darbininkų kliasos.

Ką darbininkai gali laimėt, jeigu remia kokią kapitalistų partiją? Nieko o nieko apart prailginimo savo vergijos. Kapitalistų kliasa kontroliuoja visą valdžią ir kontroliuos, pakol valdžią turės kapitalistiškos partijos. Toki valdžia visada spaudė, spaudžia ir spaus darbininkus. Patįs puikiausiai žinome, kad straikus kapitalistiškoji valdžia vadina piktadariškais suokalbiais, kad nekaltus straikerius bado durtuvais ir šaudo ir kad visur darbininkai yra baisiai persekiojami, jei tik kur pareikalauja, kad butų pagerintas jiems buvis. Kapitalistų papirktl teismai taip nubaudžia darbininkus, kaip kapitalistai nori. Dabartiniu laiku nerasime nei viene Suv. Valst. teismo, kuris nebutų parsidavęs kapitalistams. Labai todėl aišku, kad darbininkų apverktinas padėjimas pasilieka toks pat, ar tampa išrinkti vienos kapitalistų partijos valdininkai ar kitos.

Męs turime suprast savo padėjimą. Jis yra baisus. Jis darbininką suriša retėžiais šios neteisingos systemos. Systema darbininką laiko tikroj vergijoj, iš kurios jis tik mirdamas pasiliuosuoja. Iš daug pusių šiandieninio darbininko padėjimas yra blogesnis už vergo. Vergas neturėjo bijotis, kad rytoj neteks duonos. Jis buvo už savo darbą aprupintas. Bet darbininkui, kuris vadinasi «liuosu», nuolat gręsia badas. Darbininkas skurde gyvena ir skurde miršta. O kas suskaitys visas skurdo pasekmes? Kiek šimtų tukstančių moterų turi paleistuvaut dėlei duonos kąsnio? Kiek be reikalo atimama darbininkams gyvasčių? Kiek jų žuva karėse, kurias kapitalistai parengia! Kiek jaunų vaikų eina į kapus dėl to, kad priversti yra parduot savo jaunas spėkas darbdaviui ir tt. ir tt.

Ir viskas tas laikosi tarp mųsų tik iš tos priežasties, kad męs balsuojame už kapitalistiškas partijas, kurios tarnauja mųsų išnaudotojams. Jei męs ateinančiuose rinkimuose visi balsuotume už darbininkų-Socijalistų partiją, tai tuojaus pamatytume, kaip griuva tas kapitalistiškas kalėjimas, kuris taip ilgai laikė mus nelaisvėj; jei tik ateinančiuose rinkimuose męs stotume už savo kliasos partiją, tai tuojau po rinkimų pamatytume naujos gadynės ženklus.

Taigi, draugai, į darbą šiame svarbiame laike! **Socijalizmo evangelijos** sėjikai, dabar parinktiniausias laikas sėti darbininkų išganymo sėklą tarp minių!

J. Alyras.

Nauji darbininkų "gelbėtojai".

Kiekviena naujai susitvėrusi organizacija ar bendrovė, jeigu ji tik pasistato tikslu savo labą ar ketina buti įrankiu turtingųjų kėlasų reikalų apgynimui, — tokia organizacija visuomet po savo krikštynų išlenda iš savo centro (jos tvėrėjų minties) tik puse veido. Ir žmonijai iškart labai sunku daryti kritišką nusprendimą apie pusę veido — kritikuoti galima tik čielą veidą. Tatai reikia ir laukti, pakol pats gyvenimas išštums aikštėn «bendrovės» pilną burnelę, iš ko tik ir bus galima spręsti apie organizacijos gimimo reikalingumą ir jos tikslą.

Pas mus, lietuvius, gimė jau daug visokių bendrovių, bet iki šiol neturėjome bendrovės anarchizmui skelbti. Šiuokart, vienok, jau ir tokią turime; ji vadinasi «Laisvės ir Žmogaus Tiesų Mylėtojų Burelis». Graži pusė veido, ar ne? Jis, taigi «Burelis», savo idėjoms išreikšti leidžia ir savo laikraštuką — «Laisvąją Žmoniją». Darbo žmogus, tas, kurs šiandien, tikroj prasmėj, jokios laisvės neturi, tikėjosi, kad «Laisvoji Žmonija» atsakys savo antgalviui. Ir ji atsakė, pakol rodė tik pusę veido. Šiandie gi ji jau su visa burnele pas mus atsilankė. Kas ji? Koks jos tikslas? Ką ta bendrovė stengiasi veikti?

Nežiurint, kad josios ramsčiai, «Laisvės ir Žmogaus Tiesų Apgynėjai», skelbia laisvą vergiją moteriai (Moteris ir jos vieta žmonijoje, psl. 8) taip-pat, kaip kapitalizmo pilioriai skelbia laisvą vergija vyrui; nežiurint, kad užtaria ir remia tukstančių metų atgyvenusią kunigijos taktiką (Laisvoji Žmonija, N2, psl. 1), —jie da turi ir kitokį tikslą, t. y. — ardyti darbininkų vienybę, kenkti socijalistiškam judėjimui, žodžiu — tikslas naujo ramsčio šiandieninės «tvarkos».

N2 Laisvoji Žmonija sako, kad jie yra ne kaip «Keleivis», kurs nepraktikuoja socijalizmo — jie anarchizmą praktikuoja. Ir kaip — renka laikraščiui prenumeratas, pardavinėja knygas, ir už surinktus pinigus leidžia «Laisvąją Žmoniją». O ką? Ar ne darbas žmonių labui? Ar ne praktikavimas anarchizmo teorijos?

Puiki logika. Bet kuo ji skiriasi nuo kapitalizmo ramsčių logikos? Jei bent tuo, kad pirmutinių apyvarta mažesnė. Sako, kad socijalizmas niekuomet neįvyksiąs, jei atskiri asmens jo nepraktikuoja! Taip sako visi laisvės ir žmogaus tiesų priešai. Bet męs jau negyvenam eskimosų šalyj. Męs žinome, jog nei Owenui nei Morrisui nesisekė praktikuot soc-izmą, kad praktikavo, kaipo atskiri asmens. Šiandieniniai socijalistai į tokią «teorijąs» netiki, nes ji yra taip žiopla, kaip ir jos receptų kopijų dirbikai. Socijalistai šiandien bando praktikuoti socijalizmą — ne atskiros ypatos ir ne ant kalno Sinai, bet savo organizacijose — Socijalistų partijoj, ir čia pat, po «tiesų apgynėjų» akimis. Socijalistų partija yra jos visų narių partija; kiekvienas narys yra joj savininku, lygiu su kitais, viso ko, kas tik yra partijos savascia. Kiekvienas partijos narys sprendžia, kaip jam pasirodo geriau, — ir jo balsas nėra suvaržytas. Socijalistų partijoj ir negerai yra žmonėmis, ir svetimtaučiai yra žmonėmis, ir moteris yra žmogysta. Ir jie visi yra draugais — nei pono nei muižko. Kuomet gi gyvenimo reikmenįs bus žmonių — draugijos nuosavybe, tuokart socijalizmą jau bus galima pilnai praktikuoti. Kvailas butų sakinys, jei kas lieptų vienutei apsivilkti švarku, kuomet ta vienutė tik rankoves gali pasiuti. Reikia, kad jai padėtų daug žmonių — visi žmonės: ir ukininkai, kurie augina linus, ir verpėjai, ir audėjai, ir tie, kurie materiją pargabena, ir tie, kurie vagonus tam tikslui padaro, ir tie, kurie geležkelį nutiesia, ir tie, kurie įtaiso dirbtuves ir mašinas, ir tie, kurie gali kitas švarko dalis pasiuti. Chicagoje, po "Laisvosios Žmonijos» personalo stogu švarkai neauga ir jie negal praktikuot nei ko kito, nei savo skelbiamo anarchizmo; jie turi tai veikti su visuomenės pagelba. Ir ačiu tam, kad alkis verčia žmones gyventi, jie pagamina ir tokius reikmenis, kurie jiems nėra butinai reikalingi, bet kuriuos gali išmainyti ant tokių sau reikalingų daiktų, kurių patįs negali pasigaminti. Tas ir riša žmoniją, tveria iš jos kaip ir vieną šeimyną — ir ji bus viena šeimyna taip greit, kaip tik ji supras, kad iš savo triuso vaisių, iš savo kovos už buvį nėra reikalo pavesti keturis penktadalius asmeniui, tikinčiam į ypatišką laisvę, kurį anarchistai ir «Laisvosios Žmonijos» rėmėjai savo «draugu» vadina, o kurį męs, socijalistai, pažįstam po pavarde Rotschildo, Rockefellerio, Morgano ect.

Atmenu gerai, kaip L. F. d' M. — R parodė anarchizmo teorijos silpnumus. Tuokart «Laisvosios Žmonijos» leidėjai pasigyrė, net toje pačioje «Kovoje» garsinosi, kad jie atsakysią ant to straipsnio ir parodysią «neklaidingosios partijos klaidas». Ar jie tai padarė? Nepadarė ir negalėjo padaryti, nes socijalizmo teoriją iki šiol da nieks nesukritikavo ir nesukritikuos, pakol socijalizmas, kaipo laipsnis draugijos vystymesi nepasęs, pakol sąlygos neišdirbs da geresnes draugijos valdymosi formas. Bet tas bus galima tik, pačiam socijalizmui įvykus, nes tik prie socijalistiškos tvarkos žmonija tegalės atsistoti ant ideališko pamato.

Aš, atleiskite už pasigyrimą, seniai turėjau ir turiu savo mintyj šį troškimą: Laisva draugija! Laisvas žmogus! Greičiausių galimu laiku!

Pamatęs anarchistų pasaką, — nudžiugau; maniau, galbut, jie nurodys naujus kelius, ir daug greitesnius, nei kaip socijalistai, kuriais einant butų galima pasiekti mano troškimą. Bet kaip aš apsirikau! Nei «Laisvosios Žmonijos», nei suskritikavimo socijalizmo.. Iš tos priežasties parašiau juoką, kad «L. Ž.» redaktorius nusikrausto ant Marso kritikuoti sau nepatinkamą teoriją, o «managerlai» ramiai sau žemiškus cigarus ruko...

Ir, kad žinotumet, ta pati «L. Ž»., kuri negalimus daiktus atskiram asmeniui prikergia, šiuokart atskiro asmens dalykus—juokus prikergė prie organizacijos ir savo N1 pradėjo šaukti: Partija (Socijalistų. J. S.) «L. Ž-ją» boikotuoja! Neplatina mųsų laikraščio! ir t. t.

O tik biskį žemiau, tame pačiame straipsnepalaikyj, vėl sako, ačiu tik sąjungiečiams už išeidinėjimą «Laisvosios Žmonijos»...

Ar ne biznis? Ar ne praktikavimas jų skelbiamo «idealo»? Kuom tas skiriasi nuo lietuviškų žydelių? — Patįs muša ir patįs rėkia, anot patarlės.

Vienok jų veidas iau visas aiškus. Jų tikslas — kenkti Sąjungos plėtojimuisi-augimui. Ir gal tik šitą «teoriją» jie praktikuoja. Bet kuo tas skiriasi nuo kunigų? «L. Ž.» įžanginiame straipsnyj Baltrus Kirvis aiškiai pasako: «Męs (taigi anarchistai) apsieinam be valdžios, bet įstatymų, be teismų, be bažnyčios». Kunigai irgi be to viso apsieina; bet jie taip sutaiso, kad jų avelės be to negali apsieiti — nes to reikalauja kunigų biznis; «L. Ž.» leidėjai «praktikuoja» anarchizmą, bet biznį taip-pat nori daryti, kaip ir «Keleivis» ar kas kitas, nes iš to gyvena.

Tulas kunigas man pačiam pasigyrė, kad jis netiki į dievą, bet turi jo esybę skelbti — vadinas — «praktikuoti» — nes jis iš to gyvena. Rooseveltas visiems trustams galvas keleri metai kaip «kapoja», bet nenukerta, nes pats yra trustų antroji koja. Carnegie aukauja milijonus mokykloms, bet jis įdeda «gerus» profesorius, kad kvailintų savo mokinius — mokytų straiklaužystės amato, kurią ve ir Harvardo universiteto studentai praktikavo laike straikų Lawrence ir Bostone; kad tie profesoriai savo mokslu pasistengtų viešpataujančių kliasą nuo socijalistų užpuolų ginti, nes tas Carnegie'o bizniui reikalinga. Taftas žino, kaip prezidentu tapti, bet «dievas žino», ką darbininkas privalo daryti, jei negali gauti darbo. Tas ne dievo, bet Tafto bizniui reikalinga. «Laisvosios Žmonijos» pareiga turėtų but skelbti darbininkų susipratimą ir vienybę, bet jį to nepraktikuoja, nes tai butų ne ant sveikatos kapitalistų ir jis ramsčių laisvei.

Vyručiai! jųsų pasaka, kad «nedaryk taip, kaip aš darau, bet daryk taip, kaip aš sakau», jau savo dienas baigia. Jinai bankrutija. Ir jųs negalite nuo bankruto iš gelbėti, nes jums ant kelio stovi, anot jųs, «neklaidingoji partija» — Socijalistų partija — ir ji permainys ne veidmainiavimo, bet panaikins sąlygas, kurios verčia veidmainiauti — ir tada ir jųs patįs džiaugsitės, jei suprasite, kuo verta džiaugtis.

J. Stasiulevičius.

Syndikalizmas.

Socijalistai darbininkai kovoja prieš kapitalizmą dvejokiu budu: politišku ir ekonomišku. Politiškas budas — balsavimas, ekonomiškas — tai susiorganizavimas į darbo organizacijas, unijas ir kooperativiškas bendroves.

Syndikalistai nepripažįsta politiško veikmo nei kooperacijų. Syndikalistai, vienok, kaip ir socijalistai, reikalauja darbininkui pilno jo darbo vaisiaus. Socijalistai tiki, kad susipratę darbininkai turi su pagelba balsavimo paimt valdžią į savo rankas, o syndikalistai mano paimt viršų su pagelba prievartos, fiziška spėka.

Syndikalistai galvoja, kad kiekvienos pramonijos darbininkai vieną gražią dieną gali ateit į dirbtuvę ar kasyklą, pasišaukt savininką ar užreizdą ir apreikšt, kad darbininkai teiksis paimti jo kasyklą ar dirbtuvę ir patįs viską vest. Bet kaip syndikalistai tą padarys, jie m[illegible] nepaaiškina, o paaiškint tu[illegible] turi daug gin[illegible] kariumenės, kuri nelels darbininkams paimt kapitalisto dirbtuvę ar kasyklą.

Protiško darbo syndikalistai nepripažįsta; jie rokuoja, kad vienas grynas rankų darbas padaro visą vertybę. Socijališką revoliuciją jie mano įvykdyti per nuolatą algos pakėlimą ir sutrumpinimą darbo.

Syndikalizmas savo kovos budais negali išgriaut kapitalizmo; tai neprotingas planas, kurio pasekme butų pervedimas kapitalo iš vienų rankų į kitas, bet jis ir to negali atsiekt.

Syndikalistai dirbtuves ir kasyklas ketina atimti per sabotažą — naikinimą savininko turtų ir per prievartą ir žudymą. Ramiai apsvarstyta, šalta kova jiems svetima. Syndikalistų darbo organizacijos — tarp jų ir I. W. W. — nesirupina palaikyti savo iždus, kurių prireikia laike straikų. Dėl syndikalisto nereikia jokio unijos fondo; esą, nesant prie unijų fondų, valdžia neturės ko konfiskuot. Na, o kai straikas prasideda, — tai tąsyk: Aukų! aukų! aukų!... Tąsyk iš socijalistų išverkiama centai, kurie yra reikalingi vedimui politiškos kovos.

Kaip žinome, Soc.Party savo susivažiavime Indianapolyj neapsiėmė užgirt I. W. W. syndikalistiškos pakraipos. Keir Hardie sako, kad Anglijoj syndikalistų yra nedaug ir jie suvis mažai ką reiškia. Tas-pat ir Vokietijoj.

I. W. W. stovi už industrijalinį unijonizmą — pagal pramonijas. Tas gerai. Tai budas darbininkų kovos už duoną, bet I. W. W. *syndikalistiška politika* tikrai darbininkus klaidina. Tačiaus daugybė tos unijos narių laikosi socijalistiškų nuomonių ir, be abejo, syndikalistiškoji pakraipa mažu-pamažu pranyks iš I. W. W.

T. Goris.

L.S.D.P. legališka ar nelegališka spauda.

LSDP. konferencija atsibuvo. Buvo svarstoma ir apie iš leidimą darbininkiško laikraščio. Man vienas draugas rašė, jog partija kreipsis prie amerikiečių, kad padėtų jiems tame darbe. Suprantama, amerikiečių padėjimas—tai pinigiška pašalpa. O kadangi nuo mųsų reikalaujama pinigiškos pašalpos, todėl mųsų priedermė ir apie tai apsvarstyti, koks laikraštis yra LSDP. reikalingas. Draugas P. Svotelis jau nurodinėjo, jog reikalingas nelegališkas. Su tuomi aš pilnai sutinku. Bet iš LSDP. dauguma inteligentų priešinga tam.

Kuomet buvo pradėta leisti «Visuomenė», prieš ją viešai išėjo Z. A. Jis visuomeniečius pavadino «naujais demokratais». Tas sukėlė didelį lermą. Suprantama, Z A., budamas «klėtkoje», negalėjo smarkiai kovoti. Šalininkų gi jo neatsirado ir taip pasiliko.

«Visuomenė» nežinia kam buvo skiriama. Ji mirė. Mirė ne iš medžiagiškos priežasties, bet nuo persekiojimų. Žandarmerija stačiai pasakė, jog kibs prie kiekvieno žodžio.

«Visuomenei» mirus, vėl pradėjo organizuoti legališko laikraščio leidimą. Apie nelegališką vėl niekas nekalba. Darbininkai vėl išsižioję laukia, koks tas bus legališkas laikraštis, ar vėl jame bus kabutės ant kabučių, visokie ženkleliai ant ženklelių, nuo kurių darbininkui akyse pasidaro tamsu ir jis nieko negali suprasti.

Geresnis nebus. Aiškiau jame išsireikšti bus negalima, kaip tik per visokias kabutes, nes kitaip tuojaus audra užpuls.

Bet kodėl LSDP. nieko nekalba arba mažai kalba apie išleidimą nelegališko laikraščio? Labai aišku. Visi žymesniejie draugai ar kalėjimuose sėdi arba išblaškyti po įvairias šalis. O susispietę tik legalistai, kurie sutinka buti socijalistais, bet veikti tik legališkai. Nelegališkas darbas reikalauja didelio pasiš-ventimo, reikalauja tankiai išsižadėjimo savo amato arba tarnystės. Nelegališkas darbas sunkus ir pavojingas. Čia jau ir turi atsirasti priešų nelegališkam darbui. Juk butų beprotystė eiti kokiam-nors daktarui arba advokatui paprusėn ir nakčia tempti maišelis su literatura. Nors jis tam atjaučia, nors jo siela taipgi ten, bet visgi eiti ir gabenti —lyg butų «nepolitično». Daug lengviau kas-nors parašyti ar paskaityti su daleidimu cenzuros. O čia ir yra Gardiejaus neatmezgamas mazgas. Čia jau ir atsiranda, anot Z A., «nauji demokratai» arba legalistai.

Su tokiais legalistais negali sutikti nei vienas darbininkas. Darbininko dvasia visuomet bus revoliucijoniškesnė. Jam reikalinga gyvas, aiškus, be jokių kabliukų žodis. O tas galima padaryti tik nelegališkai. Latvių partija gana stipriai stovi, bet leidžia nelegališką savo organą «Zihna» Bruxellėj ir slapta gabena Rusijon. Tiesa, jie leidžia ir legališką, bet tas yra tik antrarankis. Rusai tą-patį daro. Jeigu LSDP. pradėtų leisti neleg lišką laikraštį, tai mųsų, amerikiečių, šventa pareiga jį remti kaip prenumerata, taip ir aukomis. Bet jeigu jie vėl pradės leisti legališką, tai aš visai nematau naudos jį remti. Nes amerikiečių centai taipgi kruvinai uždirbti, todėl, juos aukaujant, reikia ir žiurėti, kad atneštų naudą. Aukautigi išleidimui legališko laikraščio, jie visai mažą naudą atneš prie dabartinių aplinkybių, kokios viešpatauja Rusijoj.

Nors LSDP. visiškai išblaškyta, vienok, jeigu ji įstengė padaryti konferenciją, tai vertėtų pagalvoti ir apie nelegališko laikraščio išleidimą. Apie tai jau praėjusiais metais drg. A. Baranauskas kalbėjo ir aš buvau jam išsiuntęs apskaitliavimą, kiek lėšuos išleisti laikraštis. Bet «visuomeniečiai» jam nepritarė. Taigi nors dabar vertėtų apie tai pagalvoti.

V. Paukštys.

P. S. 60 LSS. kuopa sutiko remti tik nelegališką spaudą ir išrinko tam tikrą komisiją, kuri paaiškintų per «Kovą» šį dalyką.

V. P.

L. F. d' M.-R.

Jean Jacques Rousseau.

Keliatas savaičių atgal visa Francija šventė ištisą savaitę jubilėjų 200 metų sukaktuvių nuo laiko, kaip gimė garsusis filosofas Jean Jacques Rousseau, draugijos reformatorius, auklėtojas ir dailininkas. Nors, mums lietuviškai skaitančiai visuomenei, to garsaus žmogaus vardas mažai pažįstamas, vienok mųsų pareiga, jei norime save skaityti kulturingųjų tarpe — yra nors š dalies susipažinti su tuom [illegible] same pasaulyje garsiuoju žmonijos didvyriu.

200 metų atgal, 28 birželio 1712 m. Genevoj, Šveicarijoj, užgimė Jean Jacques Rousseau (ištark Žan Žak Ruso). Jo motina, jį pagimdžius, tuoj pasimirė. Kudikį augino tėvas Isaokas ir įvairios tetos. Tėvas buvo laikrodžių dirbėju; linksmo ir lengvo budo, jis mėgdavo linksmai gyventi ir tankiai susibardavo su savo draugais. Auginimu kudikio mažai rupinosi, ir vienas jo sunus po savo išplakimui pabėgo nuo tėvo ir po tam niekad nieko nebuvo girdėt apie jį. Jean Jacques'ą tėvas labiau mylėjo, turbut, užtai, kad pastarasis savo motinos niekad nebuvo matęs. Jacques savo motiną pažino tiktai iš tėvo atpasakojimų ir ašarų. Užtai Jacques brangino savo motiną ir karštai ją mylėjo. Tėvas, budamas kalvinų tikėjimo, buvo žmogus maž-daug apsišvietęs, ir karštas republikonas. Jis mokino rašto ir savo sunų, kuris išmoko gerai skaityti, budamas 5 ar 6 metų. Tėvas jam suteikdavo pasakiško turinio knygas, kurias sunus skaitydavo, o tėvas klausydavos. Gana tankiai abu išsėdėdavo visą naktį iki rytui, kuomet kregždės pradėdavo savo rytmetinę giesmę garsiai traukti. Tada tėvas susigėdijęs tardavo sunui: «Eisime gi gultų. Aš esu vaikiškesnis negu tu!» Prie tokių aplinkybių pas Jacques'ą išsivystė atjautimas visų dalykų, tiesus ir gilus dalykų supratimas ir didelė vaidentuvės galė.

Pagalios tėvas taip susipyko su savo draugais, kad apleido

Genevą ir jo sunų giminės atidavė augint tulam kunigui. Čion jis išbuvo porą metų, ir čia praleistą laiką vadino laimingiausiu. Kada vaikas buvo 12 m., tapo atiduotas pas tulą notarijų už mokinį. Rousseau, budamas dideliu svajotoju, visai negalėjo pripirasti prie kasdieninio darbo ir pertai jo mokytojas umai jį pavarė, kaipo «netinkantį raštinės darbui». Po tam jis tapo atiduotas pas tulą graviorą. Bet nei čion jam nevyko geriau. Jokiu budu jis negalėjo pripirasti taip veikliai dirbti, kaip kiti, ir už tai nesykį likdavo be valgio ir gaudavo mušti. Kad nuraminti alkį, Rousseau išsimokino vogti; kad turėti savo meisterio prielankumą, išmoko pataikauti ir veidmainiauti, o kad išvengti mušimo, tai išmoko meluoti. Pagalios jo noras skaityti irgi atsinaujino, ir jis visai nepaisė savo darbo arba atilsio, bet atsidavė vien tik skaitymui knygų, už kurių pasiskolinimą netik atiduodavo visus savo uždirbtus pinigus, bet ir rubus ir visą kitą savo turtą, o jei to nebudavo, tai pavogtais daiktais atlygindavo knygų skolintojams.

Sykį, išėjęs pasivaikščioti po girias su savo draugais, pasivėlino į laiką sugrįžti namo ir, kada sugrįžo, rado miesto vartus užrakintus. Bijodamas, kad ant rytojaus, kaip pargrįš, negautų mušt, pabėgo. Tai buvo 14 d. kovo 1728 m. Po ilgokam klajojimui jis atsidurė pas tulą katalikų kunigą, kuris jį pavalgydino ir kvietė pereiti į katalikų tikėjimą. Rousseau sutiko, matydamas, kad priėmimas katalikų tikėjimo suteiks jam ant tulo laiko aprupinimą *maistu ir pastoge. Jis tapo nu*siųstas pas tulą poną Warren, kuri buvo perėjusi iš protestoniško į katalikišką tikėjimą ir dabar užsiėmė užlaikymu tų ypatų, kurios norėjo pereiti į katalikišką tikėjimą. Cion Rousseau netik gavo pastogę ir maistą, bet ir didelį prielankumą ponios Warren. Pastaroji pasiuntė jį į miestą Turiną į vienuolyną, idant prisirengtų prie katalikystės. Netrukus, jis iš ten tapo išleistas, kaipo katalikas. Po tam Rousseau ilgą laiką bastėsi tai šen, tai ten Buvo išpradžių tarnu, vėliaus mokinos muzikos ir galų gale mokino muzikos. Visur, kaip jis pats vėliaus prisipažįsta, pridarė įvairių šelmyščių.

Pagalios jis vėla sugrįžo atgal pas ponią Warren. Cion jis gyveno, kaipo jos augintinis ir numylėtinis. Ponia Warren buvo visoje apielinkėje garsi, kaipo nemorališka moteris. Jos meile bendrai naudojosi Rousseau ir josios tarnas. Bet jis ant to nepaisė, tiktai kuomet tas tarnas numirė ir kada ponia Warren norėjo kitą priimti, kad butų galima vėla su dviem meile dalinties, tik tuomet Rousseau nesutiko ir, apleidęs poną Warren, vėl sau klaidžiojo. Budamas pas p. Warren, jis mokinosi įvairių mokslo šakų. Susipažino su gamtos mokslais, filosofija ir net bandė šį-tą rašyti. Nežiurint, kad iš savo patyrimo su ponia Warren, Rousseau apie moteris visada prastai manė, vienok jis visada poną Warren su pagarba minėdavo, nes ji jam suteikė progą apsišviesti.

Po tulam laikui klaidžiojimo Rousseau vėla sugrįžo pas poną Warren, bet jos jau nerado. Tat jis pasiryžo pamesti savo klaidžiojantį gyvenimą ir nusibastė į Paryžių 1732 m. Pastojo už tarną. Netrukus jis surado ir poną Warren, kuri jį mielai priėmė, ir abu kartu gyveno. Kuomet Rousseau sveikata susilpnėjo, juodu persikėlė gyventi į Chambray. Visą tą laiką jis praleido skaityme ir užsiėmime muzika. Jis dėjo labai didelę viltį ant savo teorijos apie naują gaidų systemą. 1741 m. jis sugrįžo į Paryžių, ir apie savo gaidų teoriją 1742 m. skaitė referatą prieš Mokslo Akademiją. Pastaroji jam tik suteikė patarimą pasistengti daugiau lavinties muzikoje. Iš savo nepasisekimo Rousseau nusiminė. Bet, bunant Paryžiuje, jam pavyko susipažinti su tuo laiku pagarsėjusiais rašėjais: Marivaux, Fontenelli, Diderot, Voltaire (Volter) ir kitais. Rousseau po savo nenusisekimui da sykį mėgino raštinės darbą ir pastojo už antrąjį sekretorių prie Francijos pasiuntinio Venecijoje. Bet už poros metų jis sugrįžo atgal į Paryžių, kaipo valkata, ir Paryžiuje sau darė šiokį-tokį pragyvenimą iš muzikos gaidų perrašinėjimo ir sekretoriavimo tulai poniai.

Šiame laike Rousseau susipažino su tarnaite Therese Levasseur, kuri buvo negraži, stačiokė ir neišlavinta, nemokanti net nei skaityt nei rašyti Ji nei paskiaus neišsimokino. Kodėl Rousseau, budamas išlavintas savo jausmuose, jautrus atjautime visų dalykų, taip draugiškai gyveno visą likusią dalį amžiaus su moteriške, kuri neretai pasigerdavo ir užsiimdavo su kitais vyrais,— yra da iki šiam laikui neaišku. Bijografas (gyvenimo aprašytojas) E. Fagnet paduoda dvi priežasti, dėlei kurių Rousseau laikėsi iki savo mirčiai, per 40 metų, prie T. Levasseur. Pirma, tai ji buvusi gera virėja, o Rousseau mėgdavęs gerą valgį; kita, jis visada turėjo didelį sąjausmą link neturtingųjų, o Levasseur šeimyna neturėjo jokių išteklių gyvenimui apart to, ką jis uždirbdavo. Pagalios ji visur pritardavo jam.

Apsivedus prasidėjo naujos bėdos. Vienas po kitam prigimė penki kudikiai. Bet jis visus juos atidavė į augintuvę tuoj po gimimui. Kaipo priežastį, kodėl savo kudikius atiduodavo į augintuvę, Rousseau paminėja, kad, sulyg jo nuomonę, tie kudikiai, budami pas jį, niekad nebutų priderančiai išauklėti, nes nebuvo ištekliaus, o augintuvėje, anot jo, išaugins juos žmonėmis, kurie galės sau teisingai pragyvenimą užsidirbti. Savo vaikų Rousseau vėliaus niekad daugiau nematė ir labai apgailestavo savo pasielgimą. Tuli jo įžymųs draugai buvo bandę surasti tuos vaikus, bet visas jieškojimas liko be pasekmių.

Rousseau šiek-tiek pagarsėjo literaturoj ir to laiko encyklopedistai pakvietė jį parašyti tulus dalykus encyklopedijai. Dijon'o (Dižon) Akademija apskelbė konkursą temoj: «Ar mokslų ir dailės išsivystymas prisidėjo prie pakėlimo doros». Rousseau ant to klausimo surašė knygą ir joje davė užginčijantį atsakymą, nurodydamas, kad visas civilizacijos progresas sugadino žmogų, ir kad žmogus yra kur kas kiltesnis ir teisingesnis savo gamtiškame stovyje.

(Užbaiga seka).

Kalinių atsišaukimas į Lietuvos visuomene.

(Nuo Lietuvos politiško kalinio.)

Nors męs sėdime už geležinių grotų, nors nuo mųsų atimta tas, be ko žmogus negali gyvent, t. y. liuosybė, vis-tik męs esame geros dvasios ir turime tvirtą viltį, kad darbai, mųs pasėti, nepražus veltui, o išduos didžiausius vaisius! Męs nenupuolėme ant dvasios ir tikime į mųsų šviesią ateitį, tikime, kad ir ant mųsų krašto neužilgo užšvis liuosybės saulutė, kad praslinks juodi debesįs, visus slėgianti.

Bet paliko mųsų pačios, vaikai; paliko senos motinos, kurių nėra kam nuramint, paliko šeimynos be galvų, namai be priežiuros. Mųsų vaikučiai verkia, nevalgę kiauromis dienomis, stipdami nepakurentose grįčiose, nes tie, kurie juos valgydino ir šildė, sėdi dabar už geležinių grotų.

Męs žinome, kad artinasi pavasaris, o daugeliui iš mųs nebus kam apdirbt ir apsėt tų gabalėlių lauko, kuriuos męs palikome.

Męs žinome, kad, iš priežasties čia mųsų sėdėjimo, daugeliui mųsų nyksta namai, nyksta ir be to mažas mųsų turtas!

Draugai ant liuosybės! už ką męs čia papuolėme? ar už savo ypatiškus reikalus, ar tik mųsų pačių reikalai mums terupėjo!?

Ne!...

Mums apėjo įųsų visų reikalai, męs kovojome ir statėme į paojų savo gyvastį, turtus ir liuosybę, vien tik dėl kitų gerovės ir už kitų reikalus.

Taigi męs dabar kreipiamės prie įųsų, draugai: atminkit apie mųsų šelmynas, neužmirškit badaujančių mųsų vaikelių, neužmirškit mųsu senų motinėlių ir šelpkit juos, kas kuom galit: darbu apie namus, pinigais, duona, nalkomis... Su lengva širdžia eisim męs į tolimas šiaures, į tolimus sniego laukus, jei žinosim, kad įųs mus atmenate.

Męs savo priedermes k[illegible]nk įųsų pildėme, tai pildyki[illegible] [illegible]ųs. Pasirodykit, kad ištikro įųs esate žmonėmis geros širdies, kad ištikro įųsų širdyse dega artimo meilės ugnis!

Kalinys.

Laisvės!

Praslinko Velykos, o męs vis da tebesikankiname šiuose kankinimo muruose. Kankinimosi ir kankinimo galo nematyt! Kas savaitę, o paskutinėse dienose beveik kasdieną per storus kalėjimo murus pasiekia mus garsas iš laisvės, kad mums yra žadama liuosybė.

Gulame ir keliamės vientik su mintimi apie liuosybę, apie laisvę ir kasdieną vis tas-pat ir tas-pat. Kasdieną męs girdim tik per surudyjusias geležines grotas linksmius veversėlio padangėse giedojimus. Kasdieną męs tik per šias geležies «akėčias» tegalime matyt šmotelį mėlino dangaus ir tik per grotas mums saulė tešviečia.

O ten, tolimamjame, puikiame šiaurės mieste, puikiuose rumuose, puikiai auksuose pasirėdę, visokie didelį ponai svarsto klausimą: ar paleist mus ant laisvės, ar duot mums «amnistiją» ir kokiose ribose.

Amnistija! Tai jie žada mums duot amnistiją!... Jie... mums... Amnistiją... Tėmykit, amnistija juk tai reiškia — kalčių dovanojimas... Jie žada mums dovanot mųsų kalčias!... Tai męs esame kaltininkai... O prieš ką męs prasikaltome?... Ar tai prieš tave, visuomene? Ar tai prieš jus, darbo ir vargo skruzdėlės?... O gal męs jus, vargdieniai, norėjome kaipnors nuskriaust, gal norėjome, kad įųsų gyvenimas pasidarytų da sunkesnis, kad įųs da dauglau prigulėtumėt nuo visokių piniguočių — siurbėjų!?

Ne!

Męs norėjome ir norime, kad darbo žmogus turėtų tiesą po sunkios darbo dienos savą suvargusį sprandą atitiest, męs norėjome, kad nebutų ponų ir visokių valdininkų sauvalios, kad nežiurėtų į juos darbo žmonės, kaipo į kokius dievo Gabrijelius, kurlais galima art ir akėt! Męs norėjome, kad mųsų krašte pražydėtų laisvė ir artimo meilė!

Taip, męs to norėjome ir norime — ir tai didžiausia mųsų kalčia prieš žmones!

Taigi laisvės, laisvės ir laisvės!

Kalvarijos Kalėjimo Kalinys.

Trupiniai iš Suvienytų Valstijų istorijos.

Prie užbaigos.

Republikonų administracija iki 1885 m.

Wm. Mc Kinley pradžioje savo antros tarnystės tapo nušautas anarchisto Czolgosz, Buffalo, N. Y., laike visasvietinės parodos, ir prezidento vietą užėmė T. Roosevelt, vice-prezidentas.

Jis reikalavo didint armiją ir karišką laivyną. Kad gerai apsergėti Suv. Valst. naujai įgytuosius žemės plotus Azijoje, buvo reikalinga, kad kuo-greičiausiai S. V-jų kariškas laivynas galėtų dasiekti tas vietas. Bet tas nebuvo galima, nes nuo rytinės dalies S. V-jų, kur randasi didžiuma kariškų laivų, važiuojant į Philippinų salas, reikėjo apvažiuoti Pietinę Ameriką, o tai buvo labai ilga kelionė. Sumanyta kasti Panamos kanalas. Tam tikslui už $40,000,000 nupirkta nuo tulos francuzų kompanijos jos pradėtas darbas. Bet S. V-jos, kad galėtų gaspadoriškai elgtis su tuo kanalu, turėjo pasinomuoti visą žemės plotą, kur kasama kanalas. Tuo tikslu S. V-jos nuo Columbijos respublikos norėjo išsiderėti 6 mylių pločio žemės plotą skersai visos Panamos siaurumos, kur kanalas kasamas, — už ką S. V-jos siulijo $10,000,000 ir paskui kasmet žadėjo po $250,000. Columbijos respublika nesutiko. S. V-jų «patrijotai» kontraktoriai, kuriems buvo manoma pavesti kanalo kasimas, sukėlė revoliuclją toje dalyje Columbijos ir tą dalį apskelbė neprigulminga respublika Panama. Iš naujosios respublikos S. V-jos gavo reikalingą žemės plotą ant tų pačių sąlygų ir vietoj 6 mylių gavo 10 mylių pločio žemės juostą. Kanalas netrukus bus galutinai užbaigtas.

1904 m. rinkimuose laimėjo republikonų kandidata T. Roosevelt. Socijalistų kandidatas E. V. Debs gavo suvirš 400.000 balsų.

Roosevelto antroji ad-ja atsižymėjo gana svarbiomis reformomis apsergėjime šalies gamtos turtų nuo bereikalingo eikvojimo, taipgi militarizmo dvasia pakilo gana augštai; tapo priimtas įstatymas, sulig kuriuo S. V-jų prezidentas gali karėj arba kada jam pasinori pašaukti po ginklu kiekvieną šioje šalyje esantį vyrą nuo 18 m. amžiaus iki 45 m. 1907 m. įvyko didelis pramonijos krizis, nežiurint, kad prezidentu buvo ir republikonas. Iki tam laikui republikonai gyrėsi, kad tik prie demokratų tas įvyksta.

1908 m. irgi tapo išrinktas republikonas William H. Taft. Taftas išpradžių pažemino muitus ant įvežamų dalykų. Bet kai naujasis įstatymas tapo priimtas, tai pasirodė, kad vieton pažeminimo išėjo paaugštinimas multo. 1911 m. Taftas bandė padaryti pramonijinę sutartį su Canada, bet nepavyko. Šialp jau visą Tafto adja krypo linkui reakcijonizmo. Daugelis neužsiganėdino Taftu. Delegatais į šių metų republikonų konvenciją daugiausia tapo išrinkta radikalų Roosevelto šalininkų. Bet seniejie republikonų partijos gaspadoriai daug radikališkųjų delegatų visai nepripažino ir išnaujo nominavo Taftą į prezidentus. Rooseveltiečiai pasitraukė ir sutvėrė savo partiją, kurią pavadino «progrešiviškaja». Demokratai nominavo Wilsoną, buvusį profesorių ir dabartinį New Jersey valstijos gubernatorių.

Nežiurint, kad atsiranda didelė nauja partija ir radikališki reformatoriai, kurie nori šiandieninę systemą sulopyti, — vienok S. V-jos artinasi prie tokio pat križio, kaip kad 1861 m., kuomet dėl ekonominių priežasčių įvyko Civiliškoji karė ir juodveidžiai tapo išliuosuoti iš neaprubežiuotos vergijos. Taip ir dabar, busiančiame krizyje, kuris anksčiau ar vėliau įvyks, taps išliuosuoti iš-po alginės vergijos visi darbininkai, idant jie galėtu tverti naują gadynę — Socijalizmą.

(Užbaiga).

L. F. d'M.-R.

Škotijos darbininkai ir kunigai.

Kur — kur, bet jau Škotijoj lietuvių kunigai, rodos. visai neturėtų priežasties užpuldinėti ant augančio lietuvių darbininkų susipratimo. Čia pakol kas niekas iš lietuvių, galima sakyt, nebuvo išėjęs į atvirą kovą su kunigų apgavystėmis bei jų politika. L. Soc. S. Didž. B neužsiimėjo terliojimusi su kunigais. Kuopose buvo varoma ramus apšvietimo darbas ir keliama kliasinis darbininkų susipratimas, bet niekuomet nekliudyta viešai religijos bei tikėjimo dalykai. Sulyg «Rankpelnio» galima tą patį pasakyti. Gi apart L. S. Sąjungos D. Br. ir «R-nio», čia niekas nei nesapnuoja kliudyti kunigams kirpti aveles ir gadinti jiems biznį. Berods, vai Pašalpinė da yra. Ak, varge! Škotijos Lietuvių Darbininkų Pašalpinė Draugija iki šiol teužsiėmė vien savo narių šelpimu...

Teisybė, prie Š. L. D. P. D. prigulį patįs susipratusieji ir veiklausi darbininkai, kurie Pašalpinę tvarko, ir kurie taipgi yra ir Sąjungos nariais. Ir todėl Pašalpinės tvarka-kuopuikiausia: čia viską patįs žmonės kontroliuoja ir prižiuri.

Bet ar ją už demokratišką tvarką ir žmonių kontrolę galima pavadint bedieviška?

O vienok tamsybės apaštalai užpuolimui rado progą. Daugiau kaip dvigubai užaugus Pašalpinei ant numažinto įstojimo nuo birželio 16 d.,—Škotijos lietuvių kunigams Narbutai ir Vasiliauckui buvo per širdį — ir jie paleido savo gerkles iš sakyklų. Pašalpinė esanti bedieviška, o jos narių sumokėti pinigai einą «Rankp». palaikymui ir bedieviškų raštų išleidimui ir tt.

Tokių ir tam panašių nesuomonių pripliauškia mųsų kunigai ant nieku nekaltos Pašalpinės, ir paskui jie atsisuka prie Sąjungos ir prie «Rankpelnio». Glasgowe socijalistai iškeikiama, užginama žmonėms dalyvauti Pirmos Gegužės apvaikščiojime. Mossend'e mųsų kunigai įkalbėjo airių klebonui, kad atsakytų Bellshill'io Sąjungos kuopai salę, kurią buvo nusisamdžiusi ant 15 liepos teatro sulošimui. Salė atsakyta prieš pat 15 liepos, kuomet jau buvo išleista užkvietimai ir kitoki iškaščiai padaryta. Kitose vietose «tėveliai» vaišina mus įvairiais «gražiais» žodžiais. «Rankpelnis» išmetamas iš jų neva skaityklų, nežiurint to, kad kitas žmogus ir labai norėtų pasiskaityt. Dušių ganytojai užgina žmonems socijalistus laikyt savo namuose, užgina su socijalistais sueit ir kalbėtis, nekalbant jau apie draudimą socijalistiškų raštų.

Kunigai, išniekinę Pašalpinę ir Sąjungą su «R-niu», tveria savo «pašalpines», «kazimierines», «blaivybės» ir kitokias draugystės. Vieną dieną jie gauna šimtus narių, kitą jau nei vieno neturi. Vienoj vietoj «blaivininkai» sugrąžina kunigui blaivybės ženklelius, kitur pasigėrę kelia riaušes, da kitur visai pakrinka. Panaši «tvarka» ir kitose kunigų draugijose.

Ir da kunigai giriasi «Šaltinyje», (No. 27), kad ir ant mųsų, Škotijos lietuvių, padangės prašvito malonųs aušros spinduliai! Tuom tarpu kunigų giriamose draugijose gyvybės nei ženklo, absoliutiškas apmirimas.

Ir nedyvai! Prie kunigų laikosi patįs tamsiausiejie elementai, kurie apie draugijų vedimą bei tvarką nieko nenusimano. Jie neturi savo tarpe gabesnių veikėjų nei organizatorių.

Bet susipratę žmones kunigų tarpe irgi nereikalingi, tiesiog negeistini. Kunigams rupi ne žmonių dvasiškas ar medegiškas pakilimas, bet pastarųjų pinigai. Tik dėlto kunigai ir «darbuojasi».

Da žodelį link kunigų teiklamos blaivybės. Blaivybė yra geras daiktas ir prieš blaivybės platinimą nei vienas sveikai protaujantis žmogus nesipriešins, juo mažiau socijalistai. Blaivas žmogus visuomet greičiau apsišvies, greičiau supras savo vargą ir skurdą. Tik reikia pridurti, kad prie dabartinių gyvenimo sąlygų blaivybės įkunijimas tiesiog negalimas, juo labiau, kad čielos valstybės (pvz., Rusija) užsiima degtinės varymu ir pardavinėjimu. Kovojant prieš alkoholį, daugiau reikia kovoti prieš dabartinę draugijos tvarką, kuri yra viso pikto palaikytoja.

Ar jųs panašiai elgiatės, kunigėliai? Lai jųsų sąžinė (jei ją turite...) atsako į tai.

Tiek to. Męs, Škotijos socijalistai, kaip jau viršui minėjau, visuomet vengėme kištis į kunigų «reikalus». Mųsų tikslu buvo, tuo tarpu nekliudant tikybos nei kunigų, skleisti apšvietą darbininkų tarpe ir kliasinį susipratimą.

Ir tas tėveliams nepatiko. Jie užpuolė ant mųs be priežasties ir dabar niekina, norėdami mus pažeminti žmonių akyse. Tik pervėlu jau, kunigėliai! Škotijos lietuvių darbininkų visuomenė pradeda jau susiprasti ir sprįsta jums iš rankų, taigi įųsų atakavimas mažai mums užkenks.

Nieko stebėtino, jeigu kunigai daro užpuolimus ten, kur skleidžiama darbininkų išsiliuosavimo idėja. Jie per šimtmečius buvo tiesos priešai, tokiais ir dabar yra.

Vieno tik dalyko męs reikalaujame iš kunigų: bukite nuoseklesniais kovoj su mumis. Įųsų šmeižimai tik labiau jus nupuldys. Į įųsų užmetimus męs atsakysime grynais faktais. Ir męs tikime, kad pajiegų mums užteks atlaikyti savo poziciją. Už mųsų pečių stovi visą susipratusioji darbininkų kliasa.

I. Čerkevyčius.

Sloniaus ištikimybe.

Indijos kunigaikštis Mahrata liepė sustot savo šlapiui-sloniui, ant kurio sėdėjo laike mušio su kito kunigaikščio kariumene. Nespėjo paliept, kaip tapo užmuštas, ir nukrito ant žemės. Šlapis iš vietos nesijudino. Mahratos kareiviai pradėjo bėgt, bet šlapis stovėjo ant vietos. Tada ir jie iš jo tokią įgijo drąsą, kad puolė ant priešų ir pamušė juos. Vienok šlapis stovėjo, kaip jam buvo Mahrata paliepęs. Nei nuvaryt nei nuvyliot jo negalėjo per tris dienas, nors jis be maisto ir be vandens buvo. Ant galo atgabeno Mahratos sunų, kuris, tėvui nėsant namie, išduodavo šlapiui paliepimus. Pastarasis tą, matomai, atsiminė, ir sekė paskui Mahratos kudikį.

Aplinkybes.

Kaip augmenįs ir gyvunai, taip ir žmogus gyvena medžiagiškose aplinkybėse, kurios laiko jį po savo galinga įtekme. Nepatogios aplinkybės priverčia taikyties prie jų, o jeigu jos esti perdaug nepatogios, tai augmuo, gyvunas ar žmogus turi išnykt. Persimainat aplinkybėms, mainosi ir pats žmogus. Reikia perkeist draugijines aplinkybes taip, kad jos tarnautų geriausiam žmogaus išsivystymui, —reikia socijalizmo.

Bebel.

Kazelis.

Pagal *F. Pogodiną.*

(Užbaiga)

— Australija.

— Iš kur tu žinai? — nusistebėjo Petras.

Kazelis irgi nusistebėjo — reiškia, žino, jeigu rado. Atsakė stačiai.

— Žinau.

— Tu šešių metų, — kalbėjo Petras, — ir tu jau žinai... Tu kas? Kas tavo tėvai?

Kazelis išdidžiai pasakė:

— Męs — politiškiejie... — taip norėjosi pasakyti... Petras juk geras, gal pats norės palikti «draugu». Bet mama...

— Na, — skatino Petras.

— Aš nežinau... — pramurmėjo Kazelis ir visas paraudonavo: akįs ir ausįs pradėjo kaisti, visam šilta pasidarė.

— Australiją žinai, o tatą su mama — ne! O, uode, tu, uode. Einam, brolau, į vaikų kambarį, čia tau bus ilgu.

Kazeliui pasidarė skaudu. Bet jis negali... O Petrui viską papasakotų: apie jurę ir kalnus. Dagi apie tatą kalėjime... O jis juokiasi...

Domininko vaikų kambaryj jau nebuvo. Maža mergutė apkabino Kazelio kojas.

— Ot mųsų Onutė žino, kas tata, — ir prasijuokė Petras. — Onel, pasakyk, kas tata?

Kazelis suspaudė dantis: Kam jis jį kankina...

Onelė atsistojo.

— Tata? — iškilmingai pakėlė ranką. — Tata - gydytojas!

Petras padarė gudrias akis, mirktelėjo visiems.

— O kuom tata užsiima?

— Ligoniais. Aha-a!

— Vyriškai, Onel!

Visi prasijuokė ir Kazelis su jais.

Petras išėjo. Kazelis irgi norėjo su juo eiti. Bet Juozuks sulaikė.

— Palauk, žaisim kareiviais. Išeik, Onel, netrukdyk!

Kazelis išsykio dasiprotėjo: tas Juozuks — juodoji šimtinė. Bet tylėjo ir iš visos spėkos spyrėsi kojomis.

Onelė supykusi klykė:

— Juozuk, bjaurybe, eik šalin! Mano vaikelis!

Abudu tąsė Kazelį už rankų — ką-tik neištraukė. Ačiu, auklė išgelbėjo. Pradėjo žaisti, žaidė ilgai. Kazeliui nusibodo, pasidarė ilgu, užsinorėjo namo.

Atėjo Domininkas su Petru, susėdo ir pradėjo kalbėti. Kazelis atsisėdo salia ir klausės. Petras paklausė jo:

— Jųs vėl pas mus nakvosite?

— Taip. O ką? Tu gal nenori?

— Ne, bet kodėl jųs pas mus nakvojate?

— Neseniai atvažiavau. Nesuradau da kambario.

Kazelis pažiurėjo į Domininką. Meluoja! Pasidarė sarmata. Petras, turbut, irgi suprato, sako:

— Yra juk viešbučiai...

— Bet pas mane nėra pinigų.

— O kodėl jųs nakvojate tai pas mus, tai pas...

Domininkas pertraukė:

— Aš atvažiuoju ir vėl...

— Ne, jųs... aš suprantu... nereikia, nekalbėkite...

Domininkas prispaudė Kazelį prie savęs.

— Jau tu mano filosofas!

Protingas Petras! Turbut «draugu» bus. Ir Kazelis dručiai jį mylė.

Auklė pavadino gerti pieno. Kuomet pabaigė, Domininkas visus pabučiavo, o Kazeliui pasakė:

— Na, miegok! Apie nieką nemislyk!

Pradėjo rengtis gulti.

Vienuose marškinėliuose Onelė — na, visai Julytė.

— Aukle, - pašaukė Kazelis iš lovos, - aukle, jųsų Onelė — visai Julytė!...

— Kokia Julytė? Sesuo, ar kas?

— Taip, tiktai numirė.

— Ji dabar ten augštai angelu, - pasakė Juozuks.

— Ne, ji — žemėj, ją kirmėlės suėdė!

Auklė umai pataisė:

— Kunas jos sunyko, bet dušytė čiela, ten augštai gyvena!

Kazelis linksmai prasijuokė:

— Ten augštai nieks negyvena. Ten tik paukšteliai lakioja, aeroplanai ir debesiai slankioja. Da — saulė; naktį — žvaigždės ir kaip kada mėnulis...

— O, apart to, yra tenai, septintam danguje, dievo rojus... — pradėjo auklė.

Tai ji pasaką sako. Kazelis atidžiai klausės.

Juozuks stenėjo ir movė pančiakas. Onelė žaidė mažu paveikslėliu, užvertu ant kaspino.

— Nustok paveikslėlį tai, besarmate! — sustabdė auklė. — Kelkit visi melstis.

Kazelis atsitupė ant kulnų ir žiurėjo į vaikus, į didelę žalią liampą, kabančią prieš gražų paveikslą. Žalia liampos akis vis mirkčiojo, dievas paveiksle grumojo pirštu — pyko. Juozuks nuobodžiai murmėjo nesuprantamus žodžius ir tankiai klonioiosi ir žegnojosi Onelė. Kazelis pradėjo kažin ko bijoti.

Juozuks pabaigė: Amen!

— Amen! — tyliai šnabždėjo Kazelis — Amen!... Ką tas reiškia?

— Na, Onel, - pradėjo auklė, - «duok, Dieve, sveikatą»...

Onelė kartojo:

— Sveikatos tatai, sveikatos mamai... - Taip už visus: prašė «sveikatos katei, sveikatos šuniui» ir žegnojosi.

Auklė patraukė ją už rankos.

— Nustok! Griekas taip! Dievuks išgirs ir nubaus, neduos angelą nakčiai.

Kam Onelei angelas? - manė sau Kazelis.

— O tu kodėl nesimeldi? - paklausė auklė ir žiovavo.

Kazelis sumurmėjo kažin ką, nusisuko į sieną ir įspaudė veidą į priegalvį. Nuo jo gardžiai kvepėjo gėlėmis.

Apkabino priegalvį; biskį užsnudo. Kažin kas įėjo į kambarį. Kazelis nusigando iš miego, galbut, krata. Bet vaikščiojo tykiai. Tai, turbut, tų vaikų tėvai.

Jie pastovėjo pas Onelę. Kažin ką kalbėjo: Kazelis nesuprato. Paskiau svetimoji mama pabučiavo jai į ranką. Taip apėjo visus savo vaikus, - pasakė labanakt.

Tuojau prie jo prieis, bet svetimiejie tėvai praėjo pro šalį. Ant Kazelio pažiurėjo tik kampučiu akių. Kazelis neiškentėjo, atsiduso ir apsiverkė. O žalia liampos akis supasi ir tartum išjuokia jį:

«O tu, ot, vienas... o tu vienas»...

Todėl išjuokia, kad aš už tatą ir mamą nesimeldžiau!... Aš vienas... o tata kalėjime! Gal ir mamą jau paėmė... Ir taip visada... Tai tatą išleidžia — mamą paima; tai ją išleidžia — vėl tatą paima... Arba kaip pernai, visus suėmė... Ir taip bus visuomet, visą gyvenimą?... Kazelis krito veidu į priegalvį.

Ir umai šalia lovos pamatė baltą angelą. Galbut, Kazelis jau numirė?... Ne, tai svetima mama, atsisėdo, glosto ir klausia, kokį sapną matė.

Kazelis jau nieko nebijo, tik nuvargo. Nesinori kalbėti ir jis skundžiasi:

— Aš noriu mirti!... Prastas mųsų gyvenimas!...

O svetima mama vis ramina ir glosto.

Išaušus, rytą Kazelis paprašė, kad jį tuojaus leistų pas jo mamą. Atsisveikino su visais, pabučiavo Onelę ir pats vienas nuėjo pas mamą.

Daėjo laimingai. Mama laukė. Kazelis ištolo sušuko:

— Sveika, «drauge»-mama. Aš pats vienas pas tave atėjau! - ir metėsi ant kaklo.

— Na, papasakok, sunau! Smagu buvo? Vaikai patiko?

Ką ten pasakoti, kuomet ir taip gerai! Bet mamai žingeidu.

— Jie visi geri, tik Juozuks, kaip juodoji šimtinė, visuomet neramus ir kareiviais lošia.

Umai atsiminė aple dangų ir paklausė:

— Mama, kodėl jų auklė sako, kad augštai yra septintas dangus ir ten yra rojus?... Tai pasaka, mama? Ar tiesa?

— Žinoma, pasaka, mažulėli!

— Dabar męs butinai turime pasistengt, kuogreičiausiai išliuosuoti tatą iš kalėjimo, draugų jau turime daug, kurie visuomet mums pagelbės...

Aušo gražus rytas.

A.Ž-tas.

Kur tik eisi.

Kur tik eisi, vargšai šneka:
«Sunkus skurdas slėgia mus».
Kur tik žvelgsi, kraujas teka,
Kulkos krinta, kaip lietus.
Minių-minios kovon traukia,
Nežiur' koks likims jų bus:
Vieni krinta, antri šaukia:
«Mus visus jie neišmuš»!...
Sunus tėvą kardu kerta,
Sveikin' motiną šuviu;
Brolį nieko da nekaltą
Perveria jis durtuvu...
Darbą, prakeikimo vertą,
Sveikina triubų balsu,
Kraują, tekantį da karštą,
Maišo su juodu purvu.

Senas Vincas.

Elzytė.

Nieko butų sau Elzytė,
Nors jau truputį sena,
Tik didžiulė jos nosytė...
Ot, agurkas ir gana.

Nemanykite — Elzytę
Nepatraukia by žioplys.
Bet pažvelgus į nosytę —
Brr! nupurto šiurpulys.

Tuli sako, kad Elzytė
Apsivedus but seniai.
Girdi: «Toji jos nosytė
Viską trukdo amžinai»...

St. Strazdas.

Męs eisim.

Męs eisim naikinti Jehovus, kur pelyja
Prietarų likę šešėliai tarp mųsų;
Jie kaip bematant apleis šią žmoniją,
Lygybės ženklą išvydę, pražus.

Jul. Mickevičius.

KORESPONDENCIJOS.

New Britain, Conn.

25 rugpjučio vietinis lietuvių Ukėsų Neprigulmingas Klubas surengė prakalbas. Kalbėjo J.Perkunas; kalbos tema buvo: «republikonų, demokratų ir Bull Moose (Roosevelto) partijos ir jų dabartiniai kandidatai į šalies prezidentus».

Drg. J.Perkunas savo aiškioj ir taktiškoj kalboj apibriežė viršpaminėtų partijų taktiką ir jų dabartinių kandidatų gyvenimą. Privedė kelias ištraukas iš dabartinės Suv. Valstijų konstitucijos, kuri pasirodo netikusi prie dabartinių gyvenimo sąlygų. Sako, daugiau kaip šimtas metų atgal ši konstitucija sutaisyta, todėl numirėliai gyvus žmones valdo.

Baigdamas kalbą, kuri tęsėsi tris valandas, paaiškino apie Socijalistų partiją ir ragino balsuoti už socijalistų tiketą. Bet pridurė: «jeigu kurie sutinkate su dabartinėmis sąlygomis ir dabartiniai kriziai jums lengvi, tai balsuokit už republikonus, demokratus arba bull moose'rius».

Nors diena buvo karšta, bet publikos buvo arti 200 žmonių; visi ramiai užsilaikė, gal dėlto, kad buvo vien tik parinktinė publika, nes klebonas kn. Žebris užsakė, kad parapijonis neitų Perkuno prakalbos klausytis. *K.Senkus.*

Auburn, Ill.

Čionai yra LSS. 180 kuopa iš 17 sąnarių. Keliatas vaikinų turėjo surengę pikniką 18 rugpjučio Irwins Electric parke. Iš jų pasipelnė gambleriai ir parko savininkas. Vieni gambleriams pralošė pinigus, o kiti pragėrė. *J.M.S.*

Easton, Pa.

Įdomiai pas mus parapija tveriasi. Visų-pirmiausia kn. Milukas «tvėrė» parapiją — sau į kišenių, paskui kn. Dilionis, atvažiavęs išdėvėtomis kelinėmis. Jis parapiją «tvėrė», kol tik užsimovė naujonis kelinėmis, ir po tam prapuo[illegible]. Dabar kn. Gudaitis tveria [illegible]. Bet čia nevisi lietuviai tokie neišmanėliai, kad duotis kunigui plaukus nuraut. Abejojama, ar pavyks čia parapiją įkurt. *J.K.*

So Boston, Mass.

Rugpjučio 25 d. atsibuvo paskutinis LSS. 60 kp. laivu išvažiavimas. Diena buvo giedra ir publikos pilnas laivas. Ant salos buvo žaidžiama įvairios žaismės, kaip ir visada. Lenktynėse plaukikų pirmą dovaną laimėjo Ramanauskas, o antrą ir trečią A.Navickas ir P.Ketvirtis; juodu gavo lygiai po pusę, nes sunku buvo pasakyt, katras pirma priplaukė kraštą. Buvo traukimas, nuo seniai užsilikęs, smuiko, britvos ir knygos. Buvo skrajojanti krasa; daugiausiai atviručių apturėjo Ona Jakimavičlutė ir gavo dovanų knygą «Liet. šeimyniška istorija». Kuopa turės pusėtinai daug pelno. Netik jokių muštynių nebuvo, bet nei į vandenį niekas neįkrito.

Ir tai da kartą pasirodo, kad socijalistai geriau moka už kitus dorai elgtis ir tvarką užlaikyt.

Raulinaitis.

Newark, N J.

11 rugp. LSS. 11 kuopa turėjo išvažiavimą į girias IV Rajono naudai. Labai gerai nusisekė. Publikos susirinko apie porą šimtų. Nuo kožnos poros imta po 1 dol. Už tą duota valgymas ir išsigėrimas. Nuo visų apsimokėjimų liko $28,83. Iš to paskirta IV Rajonui $25.

13 rugp. buvo prakalbos, parengtos Palangos Juzės Dr-stės. Kalbėjo F.J. Bagočius. Puikiai išklostė šiandieninį surėdymą ir kapitalistų ištvirkusius besąžinius darbus. Ant galo paaiškino socijalistų programą ir ragino visus balsuotojus atiduoti balsą už darbininkišką Soc. partijos kandidatą E.V.Debs.

Aukų surinkta 9 dol. su centais kelionės lėšų uždengimui.

Palangietis.

Wilmerding, Pa.

31 liepos LSS. 57 kuopa surengė prakalbas. F.J. Bagočius buvo kalbėtojum. Jis aiškiai ir pavyzdingai nurodė kapitalizmo ir kunigijos negerumus ir kuo skiriasi nuo jų socijalizmas, ir juokais išsireiškė, kad darbininko žmogaus tikėjimu yra pilvas, kurį butinai reikia užganėdint, ir nei maldomis, nei kitomis ceremonijomis jo nepripildysi. Kalbėtojas pajuokė kunigus, kurie pardavinėja pasportus į dangų po $25. Publika garsiai delnais plojo. Žmonių buvo pilna svetainė ir visi džiaugėsi tomis prakalbomis, kaip kad pirmiaus drg. S.Michelsono.

M.A.Piontka.

Laiškai į redakciją.

Ar balsuot už gerus nesocijalistus.

Garbi Redakcija:—

Malonėsite atsakyt ar paleisti ant diskusijų šį klausimą: Ar gali socijalistas balsuoti už gerą žmogų, kandidatą svetimoj partijoj (by kokiam valdiškam urėdui), jeigu savo partijoj tokio kandidato nėra? Mums, nariams «Savitarpinio Lavinimosi Ratelio» belaikant diskusijas, kilo šis klausimas, bet dėl stokos laiko liko neišrištas. Aš laikausi šios nuomonės: jeigu neišgalim pastatyt savo kandidatų, tai susilaikyt nuo balsavimo už savo priešus. K.Arminas.

ATSAKYMAS. Tamstos nuomonė teisinga. Socijalistų partija išmeta iš savo tarpo tuos, kurie balsuoja už nesocijalistus. Ir geriausias žmogus, nesantis socijalistu, palaiko kapitalizmą. Veik visas draugijinis piktas paeina iš kapitalistiško surėdymo. Ypatos gerumas ar blogumas čia suvis mažai ką tepadarys, jeigu ji netiki į kliasų kovą ir nevelkia dėl socijalizmo.

Ar gali socijalistas prigulėt prie parapijos.

Brangi Redakcija:—

Malonėkite paaiškint, ar socijalistas peržengia socijalizmo principus, jeigu priguli prie parapijos ne iš noro, bet priverstas aplinkybių.

Su fanatikais sunki kova. Aš esu kriaučius ir uždarbiauju tarpe jų. Prieš mane stovi du keliai: ar pamest savo darbą ar prigulėt prie parapijos. Aš esu 68 LSS. kuopos narys ir mane nori draugai prašalint iš kuopos.

Parapijonas.

ATSAKYMAS. Prigulėjimas prie parapijos yra Tamstos privatiškas dalykas, Tamstos sąžinės klausimas. Už tai negali Tamstą iš kuopos išmest.

Agitavimas už militarizmą.

Gerbiamoji Redakcija:—

Meldžiu paaiškinti, ar žmogus, prigulėdamas prie socijalistų, gali varyti agitaciją už kareivystę-militarizmą. S.Shleder.

ATSAKYMAS. Socijalistų partija pasmerkia militarizmą.

Redakcijos atsakymai.

M.Kareivai. «Kas pradėjo?», «Nepaprastas susirinkimas» ir «Jonukas» gavome. Viskas tinka.

Barabošiui. «Andriaus Kryžius» bus *Kovon* įdėtas prie pirmo patogumo.

Juozui Volui. «Žmogų nuo Marso» sunaudosim prie pirmos progos.

Miss C.A.Linortine. Malonėkite rašyti proza. «Ne Dievas, bet Brolis» persilpnai sueiliuota. Rašliava gera.

Jaunąm Ciciliukui. Suvėlinote. Nedėsime.

22 kuopai. Protesto už Ettor-Giovannitti nedėsime, nes panašųs protestai jau nesykį buvo tilpę *Kovoj.* To paties kartot neverta.

K. iš B. Mums rodos, kad rašinėliui truksta logiškos sekmės. Nedėsime.

Jonui Kąvląičiai. Sunku suprast, kame dalykas. Netinka. Reikia rašyt trumpai, o aiškiai; išvadžiojimų ir pamokslų laikraščiai nepageidauja.

SATYRO UŽPEČKIS.

KLAUSIMO LAIŠKAS.

p. Satyrvelniui.

Brangus Pone:—

Kreipiuosi prie Tamstos su šiuomi reikalu: Kitą syk važiavo automobilium tautietis ir kunigas. Staiga juodu pamatė, kaip jiemdviem pažįstamas šuo per laukus vijosi zuikį (kiškį). Tautietis, kuris žinojo, kad kitą nedėlią jo Ona pagimdys sunų Keistutį, — pirmas prabilo: «Kunige, tas šuo yra lietuvio ir dėlto pagautas zuikys turi but paaukautas lietuviškai-tautiškiems reikalams». O kunigas sako: «Ne. Matai, vaikeli, to šuns savininkas yra jau senas žmogus: jis turi artintis prie dievo, o prisiartint prie dievo galima, tik paaukaujant zuikį bažnyčiai».

Taip žodis po žodžiui, neužsileidžiant viens kitam, kilo muštynės. Kunigas smogė kryžium tautiečiui į galvą; pastarasis gi spyrė koja kunigui į pilvą ir abudu krito negyvi.

Ar ne galėtum atsakyt, katras iš jųdviejų nulėkė į dangų, o katras nupuolė į peklą.

Su guodone J.V.G.

ATSAKYMAS. Teismas atrado, kad tuodu abudu žmogu vienodai norėjo pasinaudoti iš svetimo darbo. Todėl, pripažinęs abu lyglai kaltais, atidavė mums. Męs gi, žinodami, kad jie ant žemės mylėjo buti kitų valdonais, paskyrėme ir pekloj neblogą darbą — gaudyti žiurkes nuo Luciferiaus pačios.

Su šėtoniška pagarba

Kovos Velnias.

?

Vieną kartą, besėdint ant upės kranto pulkeliui tautiečių, vienas iš jų tarp ko kito sako: «Jau rodos, broliai, męs visi matome, kaip tie nevidonai nori paskandinti tautą».

Kitas, kuris kalbos pradžios negirdėjo, bet tuo tarpu matė, kąip kitoj pusėj upės burys vaikų vandenyje plukdė katę, — sušuko: «Gelbėkim!» ir puolė į vandenį. Likusiejie, manydami, kad tai ištiesų ką-nors čia reikia gelbėti, paskui viens kitą sukrito į upę. Kažin, ar nors kiek skirtingas dabartinių tautiečių darbas?

J.V.G.

KODĖL KAPUCINAS BASAS.

Jonas. Kodėl Kapucinas basas vaikščioja?

Juozas. Koks tu kvailas, kad tokio menkniekio nesupranti. Juk, kuris žuvį meškerioja, taipgi buna basas, kad daugiau sugauti.

Abelis.

APROKAVIMAS.

— Kas tai jųsų naujas redaktorius savo kvatierą išduoda ant septynių mėnesių, kas per aprokavimas?

— Aprokavimas labai tikras: prie dabartinės Rusijos konstitucijos taip yra: mėnuo redaktoriaus suole, šešį «krestuose» (kalėjime).

Abs.

NEATSIMENA.

Motina. Kas tave sutvėrė?

Jonukas. Mama gali geriau žinoti, bene aš atsimenu.

J.V.G.

SĄJUNGOS REIKALAI.

Mųsų betvarkės.

Nesmagu darosi, kuomet matai, kad pas mus viskas eina veršio taku. Kelinti metai, kaip šaukiame ant mųsų betvarkių, o vienok — patįs jas darome. Darome, turbut, dėlto, kad paskui kiti turėtų «darbo» — nurodinėti į tas betvarkes ir... daryti jas. Juokinga ir liudna. Vienok faktas. Juokinga, kad męs mylime tik žodžius, žaidimą; liudna, kad sąjungiečiai vis da nepasiliuosuoja nuo panašios rųšies šiaudadušių — aktorių. Cia, žinoma, turiu mintyj mųsų centrališkasias įstaigas — kitais žodžiais sakant — Sąjungos «šulus» ir «šulelius». — Pažiurėjus į juos iš arčiau, matai, kad pas vienus perdaug formališkumo–«centralizmo», pas antrus gi pilnytėlė anarchija. Vieni iš jų perdaug «veikia», antri — miega. Vieni su savo formališkumais–centralizmu net iki to dasivarė, kad... na — susiėmęs pilvą ir kvatok! Žiurėk, «šului» ar «šuleliui» prisisapnavo, kad sąjungiečiai da «neprisiekdinti». Ką gi? — reikia aplikacijos blankų! Prabėgo uodas pro nosį — referendumo!!... «Progresas», vyručiai, žinoma...

Gi antri? Oi, jie savo skolintu nuo vėžio veikimu ant tiek gadina nervus, kad taip ir norisi pavartoti tą tulo redaktoriaus kumstinę metodą...

Persiprašau, sąjungiečiai! Čia kalbėsiu apie savo «činos» vyrus — **Literaturos Komitetą!** Balsuotojai, sąjungiečiai, ar jųs žinote, kad pasirinkote vyrus, (žinoma, ne by kokius pienburnius, bet rimtus, usuotus vyrus...), kurie savo «veikimu» ant tiek jums «pasitarnavo», kad ne pro šalį butų jiems suteikus vilko bil... ne, ne! Aš norėjau pasakyti — pagarbą

Klausykitės. Ar jums kai–kada neteko patirti, kad dr. Garmaus rankraštis (antgalvio nežinau) jau daugiau kaip dveji metai «pabėgo» mųsų L. Komitetą, taip kad tą rankraštį ir Pinkertono agentura vargiai besujieškotų... Ar jųs girdėjot, kad buvusio «Kovos» redaktoriaus Smelstoriaus rankraštį pasitesinimą L. K–tas per apsirikimą surukė?... Pagalios, ar jųs žinote, kad O. Birmantaitės rankraštis — L. Andrejevo «Žmogaus Gyvenimas» — jau, rodos, dveji metai L. K–to «bastilijoj» laikomas, kur žiurkės, pasidarę lizdus, jau kelintą pakaleniją gimdo?...

Ką gi, vyručiai, pasidžiaugkikite savo išrinktaisiais.

Ne! be juoko, taip negalima. Kas negali atlikti žinomo darbo, lai paveda tam, kas gali. Toki dalykai da šiaip–taip išteisintini mažame draugų burelyje, bet visuomeniškame darbe, ypač plačioj organizacijoj jie pasmerktini!

Drg. Ilgaudas gražiai užtylėjo apie drg. Smelstoriaus rankraščio likimą. Ar nebus pamatuotas mųsų manymas, kad pas jį dingo ir dr. Garmaus rankraštis?! Vienok, šiaip ar taip, man tas nesvarbu; man svarbu, **kur jis randasi šiandien!**

Gerbiamojo daktaro įgaliotitinis jau kelintas sykis klabina prie mano durų. Supraskite, žmogus ne stulpas: jam klabinti, o man klausytis nesmagu. Negana to, panašųs apsireiškimai diskredituoja ir pačią Sąjungą. Dėlto kreipiuosi į buvusius ir esančius L. Komiteto narius, kad jie praneštų viešai, kur dingo dr. Garmaus rankraštis. Priešingai, visuomenė bus priversta manyti apie visus lygiai.

Vyrai! nors sykį pasirodykime, kad esame vyrai, o ne usuoti kudikiai! St. Strazdas.

Koks turėtų but Kel. Or-rius.

Kad mums Keliaujantis Organizatorius butų reikalingas ir naudingas, apie tai negali but ginčų. Taip–pat visi bus tos nuomonės, kad Organizatoriaus užduočia butų atgaivinti silpnai gyvuojančias ir tverti naujas kuopas, rengti prakalbas, referatus, kad supažindinti darbininkų minią su socijalizmo mokslu, kad parodyti jai, iš kur kįla skurdas ir kokiu budu tai prašalinti, žodžiu: visi sutiks, kad Organizatorius turi but darbininkų švietėju ir mokytoju. Taip, tą męs visi suprantame. Tik nelaimė, kad męs labai mažai atkreipiame atidos į kitą klausimą, butent: Koks turėtų but Kel. Org.? Jei męs atkreiptume daugiau atitidos į tą klausimą, tai mums nereikėtų bereikalingai tiek triuso padėti, mums rasi nebutų reikėję čielus metus sukties tam užburtam rate...

Daugelis iš mųs da vis mano, jog Organizatorium gali but kiekvienas rėksnys, kiekvienas, pasivadinęs socijalistu ir perskaitęs vieną–kitą brošiurėlę.

Mums reikėtų žinoti, kad S-gos Organizatorium gali buti tiktai **gerai išsilavinęs** žmogus, suprantąs nuosekliai netik socijalizmo teoriją, bet ir kitus draugijinius mokslus ir, abelnai, pažįstąs gyvenimą. Jis turi but rimtas ir nevienpusis žmogus, turįs iškalbą ir galįs valdyti plunksną, nes, kaipo nuo Organizatoriaus, męs turime reikalauti biskį daugiau, negu paprastos, be jokios temos kalbos, kokias sako daugelis mųsų kalbėtojų...

Ar męs atkreipiame į tai atidą? Ne. Męs tiktai norim turėti Organizatorių — ir atliktas kriukis! Na, žinoma, ir turėsim... Štai „Kovos" N 34 skaitome: Kandidatais į S-gos Kel. Org. yra: T. Dundulis, K. Šeštokas, A. C. Herman–Purvis.

Ar jums neįstabu? Man labai stebėtina, kad S-goje nesiranda nors šiek–tiek daugiau prasilavinusių žmonių (apie gerai išsilavinusius nei nekalbu!), iš kurių organizatoriavimo butų galima tikėties S-gai gauti šiokią–tokią naudą. Žinoma, aš nesistebiu, kad sąjungiečiai juos nominavo, man stebėtina tik tų žmonių drąsa! Todėl lai bus man daleistina užklausti, ar jie ištikro mano atnešti S-gai naudą, ar tiktai dėl garbės ar „biznio" priėmė kandidaturą?

Sakoma, kas nori kitus šviesti, tegul pirma pats apsišviečia. Ir šitas sakinys labai tiktų kandidatams į Kel. Organizatorių. Netikit? Taigi paaiškinsiu.

Drg. Dundulis yra visai neapsipažinęs su socijalizmo teorija; jo kalba — tai mišinys dailių žodžių ir sakinių, kurie tankiai vienas kitam prieštarauja. Jis kalba be temos, arba, jei norit, visose temose sykiu, todėl ir jo kalba buna nelogiška, o apie nuoseklumą nėra ką ir kalbėt! Prie to turiu pridurti, kad jam stoka abelno išsilavinimo, todėl vargiai jis galės parengti nors vieną atsakantį referatą. Jam patartina da kokius metus pasėdėti prie knygos, prasilavinti, tada rasi ir išeitų Organizatorius.

K Šeštokas yra biskį daugiau apsipažinęs su socijalizmo teorija ir, abelnai, su kitais mokslais, tačiaus ir jo kalba, kiek man teko girdėti, nenuoseklu; jis daug kalba, bet mažai ką naudingo pasako. Be to, jam irgi stoka abelno išsilavinimo, kad galėtų buti S-gos Organizatorium. Tai viena. Antra, Organizatorius turi but tikrai pasišventęs proletarijato labui, o šito pas K. Šeštoką visiškai nesimato; jis ant socijalizmo dirvos labai abejotinas darbininkas...

Herman–Purvis rods už pirmuosius kandidatus yra atsakantesnis, tačiaus, kad jis butų tinkamas Org. vietai — aš irgi labai paabejosiu.

Galop tarsiu, kad viskas, ką pasakiau, yra grynas mano persitikrinimas, be jokių ypatiškumų.

Prieš juos, kaipo ypatas, aš absoliutiškai nieko neturiu. Vienok, matydamas, kad tie žmonės neatsako, kad jie yra persilpni buti proletarijato švietėjais–mokytojais, tikroj to žodžio prasmėj, turiu pasakyti: gaila tik centų!...

Chicago, Ill. Bedalis.

Rajonu reikaluose.

Protokolas

So. Illinois Rajono II-ros Konf., atsibuv. 18 rugpjučio 1912 m. East St. Louis, Ill.

Konferencijos posėdžiai tapo atidaryti prie dvylikos delegatų. Patariamą balsą konferencija suteikė lygiai svečiams sąjungiečiams, kaip ir nesąjungiečiams.

Nutarimai raj. reikaluose:

1. Rankraštis velionio Igno Kudlausko atidėtas ant toliaus apkalbėjimui.

2. Nutarta, kad palaikymui rajono iždo draugai mokėtų iki sekančiai konferencijai po 5 c. į tris mėnesius, pradedant nuo pirmos rugsėjo (September).

3. Prieš prezidento rinkimus išleisti agitativiškus lapelius ir pavesta sutaisyti komisijai iš draugų: P. Raudonaičio, A. Metelionio ir J. Kačergio. Atspaudinti 10,000 lapelių rajono lėšomis.

4. Apkalbėta reikalingumas kalbėtojo So. Illinois Rajone ir nutarta kviesti drg. D. Kasparką.

Sąjungos reikaluose:

1. Abelnas Sąjungos finansų stovis arba sutrauka (balance) turi buti apskelbta visų žiniai ir nutarta leisti per Sąjungos referendum, kadangi metai nuo metų yra uždedamos naujos mokestįs palaikymui biznio prie Sąjungos organo. Mokesčių augimas atšaldo daugumą nuo S-gos, o daugelis iš tos priežasties visiškai apleidžia S-gą.

3. Konferencija atrado polemikoje dėlei deklaracijos ir statistikos blankų tulus šiurkštumus nekurių draugų išsireiškimuose, o ypač straipsniuose drg. H.–Purvio ir drg. Giliaus. Tat konferencija rado reikalingu duoti viešą patėmijimą drg. redaktoriui už įdėjimą «Kovon» nedraugiškos polemikos, o draugams Purviui ir Giliui — viešą papeikimą už rašymą nedraugiškos polemikos, ypatingai drg Purviui, kaipo urėdą pildančiam ir turinčiam žinoti konstitucijos paragrafą apie nedraugišką polemiką ir susilaikyti nuo panaudojimo nebutų įstatymų ir nuo drabstymo draugų purvais.

N 32 «Kovos» drg. St. Paužos patėmijimas apie drg. Purvio neištikimybę yra vietoj, kadangi drg. Purvis nepristatė iš Europos nuo Socijalistų partijos paliudijimą. Jeigu drg. Purvis prižadėjo, tai ir turėjo pristatyt tokį paliudijimą.

4. Sąjungiečiai privalo rinkti sau viršininkus, nusimanančius apie organizacijos dalykus, o ne taip, kaip kad 52 kuopa mano, kuriems reikia «baby class» (Šičia taipgi nedraugiškas išsireiškimas. Red.) ar gal instruktorių.

Trečia iš eilės konferencija nutarta laikyti Springfield, Ill.

So. Ill. Rajono valdyba:

Org. J. Bulotas
Sek. J. Kačergis
Iżd. A. M. Metelionis.

Nuo redakcijos. Svarstymų ir nutarimų apie Linotype ir apie VII–to Susivažiavimo laiką nededame, nes nelieka laiko juos paremt. Nededame nei recenzijos polemikų tarp draugų Herman–Purvio, Kiečio, Giliaus, Paužos ir kt., dėlto kad jau ir taip tos polemikos įkirėjo ir iš jų nebutų skaitytojams jokios naudos.

II-ro Rajono referend. III ir IV.

Rajono sekr. įnešimas mokėt kiekvienam nariui po 2 c. į mėnesį rajono reikalams tapo paremtas 164 ir 42 kp.; dalykas eis rajono referendumui.

Referendum IV. 14 kp. įnešimas, kad prieš rinkimus šalies valdininkų rajonas surengtų prakalbų maršrutą visame rajone (žr. «Kovos» N 32 š. m.), tapo paremtas 42 kuopos; todėl eis referendumui. 42 kp. da prideda du kalbėtoju: J. Stasiulevičių ir Michelsoną.

Da sykį atkreipiu kuopų atidą, kad visus sumanymus–įnešimus ir parėmimus siųstų rajono sekretoriui, o ne organizatoriui arba redakcijai. Taipgi kiekvienas įnešimas ar parėmimas turi but parašytas ant atskiros popieros. Kitaip nebus imtas atidan.

Su pagarba A. J. Neris, 166 Spruce All., Phillipsburg, N.J.

Iš protokolo

V Rajono XVI Konferencijos, laikytos Mahanoy City, Pa., 18 rugpjučio.

1. Vienbalsiai nutarta, kad Centro viršininkai neturėtų teisės daugiau ignoruoti konferencijų nutarimus, kaip kad pasielgė su V Rajono konferencijos protokolu.

2. Padarymui priešrinkiminių lapelių išrinkta literatiškas komitetas iš J. Grudžinsko, L. S. Kupčinsko ir P. Markuno.

3. Nutarta pranešt Administracijai, kad ji praktiškiau žiurėtų į «Kovos» prenumeratorius, kad nesiuntinėtų uždyką «Kovos», pasibaigus prenumeratos laikui.

4. Buvo nutarta pareikalaut Administracijos, kad pranešty kas link Rev. ir Kankinių Šelp. Komiteto, ar lig šiam laikui kas veikta ar ne.

Petras Markunas.

V Rajono kuopoms ir draugams

Pagal XVI Konferencijos įgaliojimą, kreipiuos į visas V Rajono gyvuojančias ir apmirusias kuopas, kad imtųsi veikimo.

Draugai ir kuopos, pasistengkite išpildyti praeitų konferencijų nutarimus, ir prisiųsti į V Rajono iždą nuo kiekvieno nario po 5 c. kas trįs mėnesiai, jeigu da to nedarote.

Tie draugai, kurie apmarinot savo kuopas iš apsileidimo ar kitos kokios priežasties, pasidarbuokite ir atgaivinkite jasias. Patįs gyvenimo reikalai verčia mus šviestis ir vienytis į politišką darbininkišką armiją, o suvienytomis spėkomis kovoti už savo, ir visų brolių darbininkų geresnę ateitį.

Mokestis siųsit sekančiai: «Money Order» išpirkit ant iżd. F. V. Balčiunas, 217 E. Centr St., Shenandoah, Pa., o laišką adresuokit žemiau paduotu adresu.

Kiekviena kuopa, malonėkite pranešti, kiek turite pilnų narių ir kiek suspenduotų.

V Raj. iżdo sekr.
J. Čiudinis, Box 496,
Minersville, Pa.

Įnešimas LSS. VII Rajonui.

Jau seniai perėjo X Konferencijos tarimai per referendumą, bet iki šiolei da nėra apskelbta, taigi nežinome, kurie tarimai likosi priimti referendumu, o kurie atmesti. Pirmesnis sekretorius Šlekaitis neapskelbė, o dabartinis J. M. Bučinskas sako, kad kuopos nereikalauja. Todėl 33-čia kuopa įnešia reikalauti apskelbimo, ir jeigu kuri kuopa pritars, tai bus apskelbta.

33-čios kp. K-tas:

Org. A. Brazdžionis
Sek. St. Jasiulionis
Iżd. F. Palilion.

P. S. Parėmimus, kuopos, malonėsite siųsti dabartiniam rajono sekretoriui.

J. M. Bučinskas, 5 Murphy Ave., Binghamton, N. Y.

Protestas prieš vertelgas kalbėtojus.

Męs LSS. 17 kuopa, Brockton, Mass., viešai protestuojame prieš tokius Sąjungos kalbėtojus, kurie neprisilaiko S-gos nutarimų.

Referendumu nubalsuota, kad kalbėtojams, socijalistų pakvies tiems, nevalia pardavinėti netinkamos socijalistams literaturos. Tą gali atlikti kuopos išrinkti agentai; kaipo ant vietos gyvenanti, jie geriau žino, kokios knygos tinka tos apielinkės darbininkams. Dabar tuli kalbėtojai per prakalbas pardavinėja tokias knygas, kurios jokios dvasiškos naudos neduoda, o tik pinigą ištraukia.

Tuom tarpu Sąjungos knygos guli ant lentynų be naudos, nes kuopos neturi progos jas platinti, kadangi tą darbą atlieka «trusto» kalbėtojai, kuriems męs užmokam po penkinę už prakalbą, o kurie kitą penkinę gauna už parduotas knygas, išleistas pašalinių laikraščių.

Jei mųsų vadai–kalbėtojai nesusilaikys nuo to darbo, męs priversti busime jų vardus pagarsinti.

Už LSS. 17 kuopą
M. D. Tuinila.

Nuo redakcijos. Iš protesto matos, kad 17-tos kuopos draugai mano, buk referendum suvis uždraudė pardavinėt jeib kokias knygas kalbėtojams, kuriuos socijalistai užsikviečia. Bet ištikro užgynė jiems tik daryt biznį, pardavinėjant laike prakalbų nesocijalistiškus ar kokius nenaudingus raštus.

O antra, nereikia kviest vertelgų kalbėtojų.

Prie LSS. Referendum N VII.

Laikytame susirinkime 11 rugpjučio š. m. 29 kuopa, aptarus ateinantį LSS. Susivažiavimą, atrado parankiausia laikyti Chicagoj dėlei sekančių priežasčių:

Chicago yra centras darbininkiško judėjimo.

Chicago beveik lygiai atstui dėl sąjungiečių Pensylvania ir Illinois valstijų.

Chicago taipgi centras lietuvių darbininkų.

Jei bent viena kuopa šį 29 kuopos pataisymą prie Referendum N VII parems, tai dalykas eis referendumui kartu su įnešimu. Parėmimas, vienok, turi ateiti ne vėliau, kaip Sept. (rugsėjo) 6 d. š. m.

LSS. Sek. *J. Stasiulevičius.*

Prie Referendum N VII.

52 kp. pataisymą, kad LSS. VII Susivažiavimas butų laikomas gruodžio mėnesyje 42 kp. parėmė, todėl tas 52 kp. pataisymas eis referendumui kartu su pačiu įnešimu (apie tai žr. «Kovos» N 31).

LSS. Sek. *J. Stasiulevičius.*

AUKOS.

kankiniams.

14 rugpjučio priėmiau per Adm. A. Žymontą, siųsta drg. Uktverio iš Chicago, Ill. — 5 dol. 27 c.

R. ir K. Š. K-to iżd.
J. Ramanauskas.

PHILADELPHIJOS ŽINIOS.

DOKAI IR MIESTAS.

Direktorius Norris darbuojasi, kad dokus (kur laivai priplaukia) paimtų miestas savo valdybon.

VAISTAS NUO REUMATIZMO.

Vienas Pennsylvanijos zoologas (mokytas apie gyvunus) atrado, kad bitės įkandimas išgydo aštriausią reumatizmą.

NUŠOVĖ PACIĄ IR SAVĘ.

Airys McManus, sunkiai sirgdamas džiova, nušovė savo jauną pačią, kad ji neištekėtų po jo mirčiai už kito, ir tuoj pats nusišove.

SOC. PIKNIKAS.

Vietiniai socijalistai turėjo gražų piknikėlį Fairmount parke. LSS 1 kuopa rengia teatrą prieš adventą.

VISTVAGIAI.

Priviso vištvagių. Jie įmeta į vištinyčias sumirkytą chloroforme skudurą. Nuo chloroformo vištos apmiršta ir tąsyk jas tyla pasiima.

Extra susirinkimas! LSS. 1-mos kuopos susirinkimas atsibus Pėtnyčios vakare (8 val.) 6 rugsėjo «Kovos» name.

Malonėkit visi, draugai, susirinkti, nes yra labai svarbus reikalas. Kp. K-tas.

Clix Cigarettes

Iš maišyto tabako įvairių tautų.

10 cigaretu už 5 centus.

Didžiausios vertės cigaretai. Tabakai parinkti išlavintų žmonių, kurie pažįsta kiekvieną lapą, kokios jis šalies.
Naudingi kuponai kiekvienoj dežutėj. Susidėk juos.
Už 10 kuponų gausi baksą Clix cigaretų dykai.

Parsiduoda visur.

5¢

LIGGETT & MYERS
TOBACCO CO.

131 kp. So. Omaho, Nebr.
A. Kairys 923 N. 25 st Omaha, Neb
133 kp. Norwood, Mass.
M. Akelaitis 1075 Washington st.
134 kp. West Fitchburg, Mass.
V. J. Pazeolgauskas 22 Norwood st
136 kp. Rumford Falls, Me.
K. Petrašiunas 215 Franklin st
137 kp. Kensington, Ill.
E. Algminavičiutė 12001 Indiana ave Pull Sta. Chicago, Ill.
138 kp. Cicero, Ill.
Alb. Astrauskas 1436 48th Ct
142 kp. Pawnee, Ill.
J. Yoga, box 71
143 kp. Williamstown, Pa.
P. Stankunas Box 11, Reinerton, Pa
144 kp. Haverhill, Mass.
J. Jurkūnas Box 370
145 kp. Wallingford, Conn.
J. V. Stalioraitis 74 So. Cherry st.
147 kp. Elizabeth, N.J.
A. Kibilda 200 First st
148 kp. Denver, Colo.
M. Vekerotas, 4679 Pearl st
150 kp. W. Hanover, Mass.
A. Gulbinas National F. Co.
151 kp. New Kensington, Pa.
K. P. Rutkus Box 164
152 kp. Sheboygan, Wis.
S. Vosylius 1115 N. 14 St
153 kp. Wilson, Pa.
A. Andruška Box 92
156 kp. Beloit, Wis.
K. Didjurgis, 109 Prospect st
157 kp. Detroit, Mich.
V. Žemaitis 150 Brandon ave
159 kp. E. Cambridge, Mass.
P. Jurevičius 877 Cambridge str
160 kp. Des Moines, Ia.
K. Šilingis 701 E Court ave
161 kp. Kearny, N.J.
J. Mitchell 271 New York av., Newark, N.J.
162 kp. Boston, Mass.
M. K. Vırbalas 92 Salem str
163 kp. Salem, Mass.
A. Ciras 30 Albion st
164 kp. Westernport, Md.
M. L. Balčiunas Box 238 Piedmont. W. Va
165 kp. Port Washington, Wis.
S. Kuprevičius R.R. 1 Box 53
166 kp. Monessen, Pa.
K. M. Kazlauskas Box 453
167 kp. New Bedford, Mass.
Jurgis Gricius Box 552
168 kp. Great Neck, N. Y.
K. Lipskis Box 238
169 kp. Terre Haute, Ind.
V. Povilaitis 1445 3rd Ave
170 kp. S. Englewood, Ill.
M. J. Daučiunas 2334 S Oakley av Chicago, Ill
171 kp. Manchester, N.H.
N. A. Rastenis 343 Chestnut st
172 kp. Gary, Ind.
F. Drutchas Box 476
173 kp. Batavia, Ill.
J. Tomkevičius 99 So. Prairie st
174 kp. Chicago, Ill.
A. Spranaitis 4524 So Wood st
175 kp. Joliet, Ill.
J. Rutkauskas 102 Davis ave
176 kp. Taunton, Mass.
J. Agurkis 13 3rd st
177 kp. St. Charles, Ill.
K. Šeštokas 111 W. Main st
178 kp. De Kalb, Ill.
A Krištopaitis 1003 Market st
179 kp. Moline, Ill.
B G. Daučauskas 913 4th ave
180 kp. Auburn, Ill.
A. Šimkus Box 28
181 kp. E. Rochester, N.Y.
K. Miškinis Box 958

ADRESAI

L. S. S. kuopų viršininkų

Sekretoriai kuopų, kurių adresai neteisingai pagarsinti, arba visai nėr, lai tuoj atsišaukia pas C. Sekretorių.

1 kuopa, Philadelphia, Pa.
A. Abromavičius 1815 E. Moyamensing ave
2 kp. Scranton, Pa.
P. Pėstininkas 1625 Church ave
3 k. Cleveland, Ohio,
Vl. Bukauskas, 1204 St. Clair ave. NE
4 kp. Chicago, Ill.
A. Miščikaitienė 2950 Union ave
5 kp. New Britain, Conn.
St. Kriaučiunas 54 Lafayette st.
6 kp. Pittsburg, Pa.
John Kazlauskas, 2308 5th Ave.
7 kp. Rochester, N. Y.
A. K. Baltrunas 583 Hudson ave
9 kp. Wilkes Barre, Pa.
W. J. Tabaras 487 New Grant st
10 kp. Mt. Carmel, Pa.
J. Akelaitis 404 E 6th st
11 kp. Newark, N. J.
M. T. Žolynas 423 Walnut st
13 kp. Taylorville, Ill.
P. Švedas 811 E. Park st
14 kp. Baltimore, Md.
K. Matulauskas 112 N Greene st
15 kp. Minersville, Pa.
J. Ramanauskas Box 163
17 kp. Brockton, Mass.
M. Baronas Box 105
18 kp. Collinsville, Ill.
A. M. Metilionis 440 So. Clinton st
19 kp. Brooklyn, N. Y.
J. Bekampis, 120 Grand St.
21 kp. Herrin, Ill.
P. Raudonaitis Box 296
22 kp. Chicago, Ill.
J. Jankauskas 1323 N. Wood st.
23 kp. Spring Valley, Ill.
Pr. Rimkus Box 463
24 kp. Plymouth, Pa.
M. Zalietskas 249 E. River st
26 kp. Westville, Ill.
J. Kvakšas Box 226
28 kp. Shenandoah, Pa.
L S. Kupčinskas 217 E. Centre str
29 kp. Springfield, Ill.
J. Kačergius 1716 E Matheny Ave
30 kp. Yonkers, N. Y.
F. Navikas 131 Riverdale Ave.
31 kp. So. Betlehem, Pa.
P. Berukštis, 445½ Apple st
32 kp. Pittston, Pa.
J. Varnagiris 9 William st.
33 kp. Binghampton, N. Y.
S. Jasiulionis 285 Clinton st.
34 kp. Waterbury, Conn.
P. Motiečius 775 Bank st.
36 kp. Bayonne, N. J.
A. Lukaitis, 73 E. 22nd St.
37 kp. Chicago, Ill.
St. Strazdas 2030 Canalport ave.
38 kp. Bristol, Conn.
A. Šikaitis 49 Meadow st
39 kp. Los Angeles, Cal.
D. Dėvė 224 E. 62nd st
40 kp. Worcester, Mass.
P. Paltanavičius 120 Milbury st.
41 kp. Bridgeport, Conn.
J. A. Jankauskas 401 Main st
42 kp. Easton, Pa.
F. Laurin 1019 Elm st
44 kp. St. Louis, Mo.
J. Daujotas 3938 Lincoln st
45 kp. Passaic, N. J.
P. Danskevičius 32 Van Buren st
46 kp. Mahanoy City, Pa.
J. Vitkunas, Box 172
48 kp. Pana, Ill.
J. Dilbaitis, 608 W. 2nd St
49 kp. Hartford, Conn.
S. Ketchin, 20 So. Hudson st
50 kp. McKees Rocks, Pa.
P. Samulionis Box 63.
51 kp. Grand. Rapids, Mich.
J. Stankus 559 Fremont st
52 kp. New York, N. Y.
A. Petraška 97 Grand st, Brooklyn, N.Y
53 kp. St. Clair, Pa.
J. Mikėnas Box 216.
55 kp. Allegheny, Pa.
J. Mažukna 810 Chateau st
56 kp. Youngstown, Ohio,
D. Lekavičius 424 E. Federal st
57 kp. Wilmerding, Pa.
P. J. Mačionis 133 Middle av
58 kp. Kenosha, Wis.
J. Kuzminskis 1070 Pearl st
59 kp. Jersey City, N. J.
A Patumsis 242 Waine st
60 kp. So. Boston, Mass.
N. Januška 242 Broadway
61 kp. W. Lynn, Mass.
St. Zales 29 Morris st
63 kp. Johnston City, Ill.
C. Klibas Box 556
64 kp. Lawrence, Mass.
P. Strazdas 95 Oak st
65 kp. Paterson, N. J.
T. Sarapas 83 Franklin st
67 kp. Brighton, Mass.
A. Lakačauskas 22 Clarenoon st E. Watertown, Mass
68 kp. Chester, Pa.
A. Krolius 722 E. 8th st
69 kp. Shaft, Pa.
K. Stankevičius Box 81
71 kp. Cambridge, Mass.
J. Plokštys 20 School st
78 kp. Exeter Boro, Pa.
J. Greblikas 109 Valley av.
80 kp. Hazleton, Pa.
J. Kirtiklis 113 Wyoming st
81 kp. Chicago, Ill.
K. Šeštokas 1607 N. Ashland ave
83 kp. So. Brooklyn, N. Y.
J. Weiss 219 Sands st
84 kp. Montreal, Canada,
P. Gričius Box 94 Station D
86 kp. Stoughton, Mass.
J. Stankus Box 99
87 kp. East St. Louis, Ill.
J. N. Šimanauskas 452 Collinsville ave
88 kp. Homstead, Pa.
K. Kašeta Box 191
89 kp. Gardner, Mass.
D. J. Klynga 49 Limerick st
90 kp. Rhone, Pa.
A. Juškauskas Box 63
91 kp. Edwardsville, Pa.
Juozas Vaitulionis, 37 Morgan ave
95 kp. Ashley, Pa.
P. Sinkevičius 23 Cafrey st Wilkes Barre, Pa
100 kp. Duquesne, Pa.
S. Balčiunas 201 N 4th st
104 kp. Clinton, Ind. ?
105 kp. Lewiston, Me.
K. Vilaniškis Box 36
106 kp. Maryville, Ill.
V. Katilius, Box 121
108 kp. Carnegie, Pa.
P. Gataveckas 230 Magazine st
112 kp. Pierce, Ill.
Pr. Stiklius P. O
113 kp. Burlington, N. J.
F. Dagis Box 37.
114 kp. Athol, Mass.
M. Vasiliauskas Box 35
115 kp. Du Bois, Pa.
J. Linkevičius 25 Ridge st
116 kp. Detroit, Mich.
J Martinkevičius 2492 W Fort st
117 kp. East Pittsburg, Pa.
J. M. Finslow 649 Braddock ave NE
119 kp. Milwaukee, Wis. ?
120 kp. Valparaiso, Ind.
C. J. Majauckas 552 Locust st
123 Aurora, Ill.
M. Paulauckas, 150 N. Broadway
124 kp. Racine, Wis.
M. Steimokas 818 Prospect st
125 kp. Waukeegan, Ill.
M. J. Šoblickas 1333 So. Park ave
128 kp. Cherry, Ill.
B. Zolynas Box 206
129 kp. Bridgewater, Mass.
A. Baginskas Box 238

Apgavystė.

Tuli niekšai paleido iš Montreal, Canada, atsišaukimus, kad visuomenė aukautų neva to miesto straikeriams. Atsišaukimai—gryna vagystė, ką liudija šis pranešimas:

Tuom tarpu pas mus nėra jokio straiko. Čia tik šulerių darbas.

Atsišaukime aukom padėtas antrašas straikerių komiteto:

Kasierius B. Ramanackas 534 Dorion st., Montreal, Canada, bet ten nėra jokio Ramanaucko.

LSS. 84 kp. komitetas:
Org. S. Gricius
Prot. Sekr. K. Krisinauckas
Fin. Sekr. F. Kalakauskas.

Susivažiavimas.

Lietuvių knygyno Bridgewater, Mass. atsibus 8 September, 1 valandą po pietų ant sales Boot and Shoe work. Union.

Drauge meldžiame sugrąžint visas knygas, kurios randasi pas sanarius ir pavienias ypatas, nes kurie nesugrąžins bus pagarsinti laikraščiuose, kaipo pasisavintojai knygyno knygų.

Komitetas.

Atidai 83 kp.

Mėnesinis susirinkimas atsibus 6 spalio (Sept.) 8 val. vakare, po N27 Hudson ave. Malonėkite susirinkti.

Komitetas.

LSS. 100 kp. draugams.

kp. susirinkai dabar atsibus pirmą nedėlią kiekvieno mėnesio, 1 val. po pietų. Draugai atsilankykite ir atsiveskite naują narių.

St. Balčiunas.

«Kovos» agentai.

J. A. Tilindis
1115 Exchange ave., E.St.Lois, Ill.
A. Kalasky
Box 1306, Renton, Wash.
M. K. Žvingilas
R.F.D. Simsbur, Conn.
P. Glaveckas
873 Hollins st. Baltimore, Md.
J. Kalakauskas
121 Green st., Worcester, Mass.
J. J. Vaitkevičius
48 Walnut st., New Haven, Conn.
J. Bindokaitis
Henry st., Rochester, N. Y.
P. Šlekaitis
953 Wyoming ave., Pittston, Pa.
V. Patalavičius,
325 N. 2 nd st., Philadelpia, Pa.
A. Kiškunas
88 Charter vak ave., Hardford, Ct.
K. Demikis
41 New Empire st.,
Wilkes-Barre, Pa.
«Dilgėlės»
2400 5-th ave., Pittsburgh, Pa.
«Aušra»
3149 So. Halsted st., Chicago, Ill.
P. Kaušius
25 W Leonard st., Grand Rapids, Mich.
A. Mizara
242 W. Broadway., So. Boston, Mass.
J. Ližaitis
P. O. Box 217, Larksvslle, Pa.
M. Šliakys
Scranton, Pa.
M. Senkus
46 Knox st., Lewiston, Me.
J. Petrikis
1540 Ross ave., Scranton, Pa.
A. A. Reklaitis
234 Wayne st., Jersey City, N. J.
S. Karalius
342 Lenox st., Norwood, Mass.
K. Šeštokas
1671 Milwaukee ave., Chicago, Ill.
A. Vainorius
2220 Tustin st., Pittsburgh, Pa.
G. J. Guzevich
P. Box 155, Benld, Ill.
J. E. Vasaitis
86 30-th st., Detroit, Mich.
A. S. Šmigelskis
95 Weyl st., Rochester, N. Y.
V. T. Jokymas
71 William st., Wallingford, Ct
K. J. Gelezele
44 Parkin st., Baltimore, Md.
J. Ilgaudas,
1613 So. Halsted st., Chicago, Ill.
J. Dementis
25 W. Leonard st., Grand Rapids, Mich.
F. Stasiukelis
Bex 1588, Fichburg, Mass.
A. J. Neris
166 Spruce all., Phillipsburg, N.J.
P. Vaitiekunas
827 W. 33 pl., Chicago, Ill.
W. J. Butwell
1331 So. 50-th ave., Cicero, Ill.
D. J. Klinga
49 Limerick st., Gardner, Mass.
A. Kubilius,
1214-17 st., So. Omaha, Neb.
J. P. Čepulis,
1070 Wyoming ave., Pittston, Pa.

Keliaujanti agentai:
A. Grabauskis ir J. K. Berbylas.

Telephone So. Boston 845 M
Dr. F. Matulaitis
495 Broadway
SO. BOSTON, MASS.
Ofiso valandos:
Nuo 12-2 dieną ir nuo 7-9 vakare.
Nedėliomis iki 3 val. po pietų.

FARMAS PARDUODU.

Lietuvių Kolionija Michigan Valstijoje.

Kur turi pirkę 105 lietuviai farmas. Mason County turiu pardavimui gyvenamų farmų su triobomis ir sodnais. Žemė molis su smiellu ir juodžemis. Lake County turiu pardavimui daugybę neišdirbtos, geros žemės farmoms. Parduodu pigiai ir ant lengvo išmokėjimo. Adresuokit tuojaus gausit lietuvišką informacijos knygelę ir mapą DOVANAI.

ANTON KIEDIS,
Peacock, Lake County, Michigan.

Siunčiu pinigus į visas pasaulio dalis

ESU PO KAUCIJA.

Jei Jums, skaitytojai, patinka "Kova" su mano raštais ir mano rėdaguojamos "Dilgėlės", tai patiks ir šis teisingas mano patarnavimas pinigų siuntime. O jūs siųsit pinigus per mane, aš siųsiu savo raštus Jums į "Kovą". Nuo Jūs priklauso, kad galėčia "Kovoj" rašyt. Rašymas yra darbas. Dirbt be jokio uždarbio nevisada galima. Savęs nenuskriausdami, paremsit mane nors menku uždarbiu ir aš galėsiu "Kovoje" rašyt. Ranka ranką mazgoja — ar ne? Pinigų kainas tuo prisiunčiu, kas tik pareikalauja.

J. BALTRUŠAITIS,
2400 5-th ave., Pittsburgh, Pa.

5^{75} 23 AKMENAIS "RAILROAD" LAIKRODĖLIS.

Ausuke užsukamas ir užstatomas, vyrams ar moterims. Auksu dengtas, gvarantuotas 20 metų. Lukštai abi pusi uždaromi, gražiai engraviernoti. Absoliutiškai teisingai laiko laiką, specijališkai vartojamas per tarnaujančius prie geležinkelių ir per nuolat keliaujančius. Pasiųsime vyrišką ar moterišką laikrodėlį savo pareikalavimą ir antrašą per C.O.D., leiskiame išegzaminuoti ir užmokėt expresui. Jei rasite neteisingai, sugrąžinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlį užmokėtum $35.00, jei jį tau siulytų pirkti išalbus pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duodame 14 karato paauksuotą retežėlį su breloku dykai. EXCELSIOR WATCH CO. 903 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

"Feeling Better Already Thank You!"

Mielai aš paklausiau jūsų patarimo ir ištitryniau su

Dr. Richter'io Pain-Expelleriu.

Dingo skaudėjimas kakle ir diegimas šone, jaučiuos visiškai gerai. Privalo būti kiekvienos šeimynos šepoje. Sergėkis nuo pamėgdžiotų. 25c. ir 50c.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York.
Richter'io Congo Pillės yra geros nuo viduriu sukietėjimo. 25c. ir 50c.

PARANKIAUSIAS DARBO ZMONEMS LAIKRAŠTIS "RANKPELNIS"

Leidžiamas L.S.S. Didžiojoj Britanijoj. Eina kas 2 savaiti. "RANKPELNIS" stovedamas ant darbininkiškųjų reikalų sargybos, rupinasi suteikti žinias apie darbininkų judėjimą įvairiuose kraštuose. "RANKPELNYJE" tilpsta apart žinių ir moksliški straipsniai, apysakos, statistikos ir t. t. In šitą skyrių rašo įžymesniejie Europos lietuvių rašejai. "RANKPELNIO" kaina: metam $1.00 pusei metų 50c, trims mėn. 25c. Pinigus ir laiškus reikia siųsti šiuo adresu:

„Rankpelnis" Lily Bank, Bellshill SCOTLAND

Reikalaudamas numerio pažiūrėti įdėkite stampą už 2c.

Šiuomi pranešame, jog jau išėjo iš spaudos LSS. išleidimas No. 12-as
SOCIJALDEMOKRATŲ MOKSLO PAMATAI
Parašė K. Kautsky. Iš vokiečių kalbos vertė P. Kovas. Pusl. 55, prekė 20c

Ši knygelė turėtų rastis kiekvienoj darbininko žmogaus grįtelėj, ir kiekvienas interesuojantis socijalizmo klausimu, privalo būtinai minėtą knygelę nusipirkt ir perskaityt, nes tik tokius raštus skaitydamas darbininkas žmogus, gali gaut supratimą apie socijalizmo mokslą ir pažinti dabartinę netikusią išnaudojimo tvarką.

Reikalaujanti minėtos knygelės prisiųskit «Kovos» Adm. 20c, o tuoj apturėsite. Agentam nuleidžiama nuošimčiai.

Ar matei?!

Paslaptis. Nauja knygelė, kurioje telpa juokinga komedija „Viduj Klebonijos" ir daugybė Dialogų, Monologų ir Deklamacijų. Visą knygelę prirengė SENAS VINCAS. Labai puiki ir naudinga knygelė, Kaina 15 c.

Revoliucijos Atbals. Knygelė su paveikslais ir naudingais pasiskaitymais, Paruošė SENAS VINCAS. Rašyba aiški. Kaina 15 c.

Liaudies Dainos. Rinkinys puikiausių eilių. Kaina 15 c.

Teatras „Ž. K." N 6 ir 7. Knygelė daudinga visiem, ypač artistam. Trusas J. B--čio. Kaina 20 c.

Taipgi galima gauti pas mane darbininkiškų knygelių ir užsirašyti socijalistiškus laikraščius.

Agentams nuo viršminėtų knygelių, duodu gerą nuošimtį.

Adresuokite:

V. JAKŠTYS,
1815 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.

Skaitykit ir užsirašykit vienatinį Rusų-Socialistų savaitinį laikraštį Amerike

Novy Mir
(Naujas Svietas)
Prenumerata metams $1,
„ Kanadoj $1,50
Pav. num. Amer. 2c. Kanadoj 3c. Adresas:
"NOVY MIR"
242 Broome st., New York,

IGNAS RUDMINAS
Aptiekorius
263 N. 12-th Street
Philadelphia, Pa.

Rusiškai–Amerikoniška LINIJA

Geriausi, didžiausi ir greičiausi laivai, atlieka tarnystę tarp Rusijos ir Amerikos nestodami net didžiausiuose portuose.
„Czar", „Kursk", „Russia".

Į Roterdamą į 8 dienas; į Liepoją — 11d.

$33.00	III Klasos	$35.00
$48 00	II „	$50.00
$65.00	I „	$75.00

Sekantis išplaukimas iš New Yorko:
BIRMA rugsėjo 7.
RUSSIA rugsėjo 21
KURSK, spalio 5

Dėlei platesnių informacijų kreipkitės pas mušų agentus, arba pas generališkąjį agentą:

A. E. Johnson & Co.
Gen. Pass. Agent
27 Broadway New York.

F. J. Bagocius
AGENTAS
Visų Geriausių Laivinių Kompanijų
28 W. Broadway
So. Boston, Mass.

LIETUVIŲ ŽURNALAS

Užsirašykit 'Lietuvių Žurnalą'

Išeina kartą į mėnesį ir prekiuoja tik 50c metams.

"Lietuvių Zurnalas", yra tai savo rušies laikraštis.

Jame nėra vietos polemikai ir korespondencijoms, telpa vien įvairių mokslo šakų ir beletristikos straipsneliai. Bet viena jo ypatybė — tai užklausimai ir atsakymai. Męs atsakysim į pasiųstus mums visus klausymus, nežiurint kas ir apie ką bus klausiama. Tai yra ideališkas namų svečias. Adresuokite:

"Lietuvių Žurnalas", 1607 No. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liaudies prieš carišką valdžią. Paveikslo didumas 14X16 colių, prekė su prisiuntimu 20c., dangiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodam todėl taip pigiai, kad norime praplatinti tarpe darbiniukų klesos revoliucijonišką mintis.

• Norintiejie turėt šį paveikslą kreipkitės į **"Kovos" Administraciją**

LAISVOJI ŽMONIJA

"L. Ž." tai mėnesinis laikraštis. "L. Ž. neužsiima politika, bet nurodo geresnius — švaresnius kelius išsiliuosavimui žmonijos. "L. Žmon." prieinamiausis laikraštis.

KAINA METAMS TIKTAI 50 CEN.

Pinigus siųskite **Money Orderiu,** arba **registruotame laiške.**

ADRESAS:

„LAISVOJI ŽMONIJA"

1841 So. Halsted st., Chicago, Ill.

P.S. Jai nori pamatyti, tai prisiųsk 1c. stempą, o prisiųsime "L. Žmo."

Keistone Phone Main 14—28.
Bell PhoneLombard 2506 A.

Dr. Philip ROVNO
423 Pine st. PHILAD., PA.

Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

PARDUODU LAIVAKORTES

ir siunčiu pinigus. Atlieku visokius spaudos darbus. Užrašau lietuviškus laikraščius. Turiu agenturą apsaugos nuo ugnies. Priimu pinigus taupinimui.

P.M.KAITIS

narys 81 kp. LSS. ir 15-os wardos Soc. Partijos
1607 N. Ashland ave., Chicago, Ill.

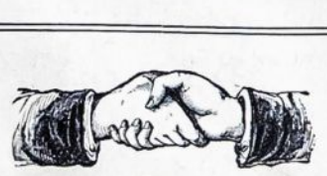

Kiekvienas Sąjungietis turėtų tėmyti į Sąjungos abelnus reikalus ir rupintis apie savo organizacijos gerovę. Juo daugiau Sąjungiečiai rupinsis savo organizacijos reikalais, tuo organizacija labiau ir labiau bujos ir atneš daugiau naudos platesniai visuomenės daliai. Užtat reikia atsakančiai susipažinti su organizacijos pamatinėmis taisyklėmis. Tam tikslui ::

Lietuvių Socijalistų Sąjunga Amerikoje

— Išleido savo —

Konstitucija

(Įstatus)

Kurią, prigulinti prie L.S.Sąjungos turėtų perskaityti **Kaina kuopoms — 5c., pavieniams — 7c.** Taigi Draugai, kas da neturite konstitucijos malonėkite tuojau pareikalauti iš «Kovos» Administracijos sykiu prisiųsdami ir minėtą užmokestį. Lauksime užsakymų. Visuomet adresuokit: :: :: ::

"KOVA"

1815 E. Moyamensing ave., - - Philadelphia, Pa.

Vienatinė Lietuvių Unijos Spaustuvė

Su organizuotais unijistais darbininkais, kuri turi pilną teisę vartoti ant spandinių Unijos žymę arba (Union Label) ripažintą per visas Unijas ir Amer. Fed. of Labor. Draugai darbininkai unijistai remkite savuosius ir reikalaukite spaudos darbus su Unijos žyme ir su šituo musų numeriu 437. Męs spaudiname viską, nuo mažiausio iki didžiausio. Jaigu nori gauti gražų teisingą spaudos darbą, pavesk jį mums.

J. Ilgaudo Spaustuvė
1613 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Amerikos kalendorius.

Išleido
J. ILGAUDAS.

Labai puikiai padarytas, knygos formate, su gražiais paveikslais ir žingeidžiais straipsniais. Todėl patariame kiekvienam sąjungiečiui turėti savo namuose tą kalendorių.

KAINA..... 25c.

Gaunamas «Kovos» Administr.
1815 Moya. ave., Philadelphia, Pa.

VISU ŽINIAI.

Perkrausčiau savo bučernę ir grosernę į naują ir geresnę vietą, po num. 2230 Fifth av. kampas Bredy st. Kas norite nebrangiai pirkti gerą tavorą, ateikite pas mane, o busite užganėdinti. Su pagarba.

John Kazlauckas
2230 Fifth ave.,
Pittsburgh, Pa.

L.S.S. Viršininku adresai.

Veik. Kom. Susinešimų Sekretorius
L. S. Kupčinskas,
217 E. Centre St., Shenandoah, Pa.

Pildantysis Komitetas:
A. C. Herman-Purvis,
43 E. 22nd st, New York, N. Y.
V. Černiauskas,
1711 Matheny ave., Springfield, Ill.
A. Bernotas,
1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa.
L.S.S. Centro Sekretorius
J. Stasiulevičius,
1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa.

"Kovos" Redaktorius
K. Vidikas,
1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa.

Literatiškas Komitetas
J. Ilgaudas,
1841 So. Halsted st., Chicago, Ill.
F. J. Bagočius,
28 Broadway., So. Boston, Mass.
S. Strazdas,
2030 Canalport ave., Chicago, Ill.

"Kovos" Administratorius
A. Žymontas,
1815 E. Moyamensing ave., Phila, Pa.

Rev. ir Kank. Šelpimo Komitetas
Pirmininkas J. Šaltis,
120 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Sekretorius J. Bulota,
523 W. Barre st., Baltimore, Md.
Iždininkas J. Ramanauskas
Box 163, Minersville, Pa.

LSS. rajonų sekretorių antrašai.

I. J.A.Žukauskas 77 Drayer st. Waterbury, Conn.
II. A.J.Neris 166 Spruce Alley, Phillipsburg, N.J.
III. J.Brazauskas 2400 Fifth Ave. Pittsburg, Pa
IV. M.J.Iškauskas 146 Morris st Jersey City, N.J
V J.A.Byla 236 N. West st. Shenandoah, Pa
VI. J Undžius 242 Broadway So Boston, Mass.
VII. M.J.Bučinskas 5 Murphy st Binghamton, N Y
VIII B.K Radzevičius 3212 S. Halsted st Chicago, Ill

Veik. Komiteto narių antrašai.

I Rajono.
J.V.Stalioraitis 74 Cherry st Wallingford, Conn

II Rajono.
F.Laurin, 1019 Elm st Easton, Pa.
J.Gaigalas 4750 Cambridge st Philadelphia, Pa

III Rajono.
J.Baltušis Box 723 New Kensington, Pa
F.K.Vabalas Box 164 New Kensington, Pa

IV Rajono.
J.K.Gilius 32 Van Buren st Passaic, N.J
J.Šukys 154—6 Grand st Brooklyn, N.Y

V Rajono.
J.Grudzinskas 908 W Coal st Shenandoah, Pa
L.Kupčinskas 217 E Centre st " " "

VI Rajono.
M.Michelsonienė, 28 Broadway, So Boston, Mass.

VII Rajono.
A.Valinčius 9 William st Pittston, Pa

VIII Rajono.
A.Kvederas 1841 S Halsted st Chicago, Ill
P.Galskis 1616 N Wood st " " "
P.M.Kaitis 1607 N Ashland Ave " " "

IX Rajono.
F.Drutchas Box 476 Gary, Ind

Dabar tik išėjo iš spaudos sceniškas, revoliucioniškas veikalas — drama vienoje veikmėje:

"Penktas Prisakymas"

Parašyta žinomo musų rašytojo dramaturgo

Br. Vargšo

Dalyvauja tame veikale 7 ypatos; lošti lengvas.

Knygutes kaina 10c.

Todėl L.S.S. kuopos kuriuos turi sykiu ir teatrališkus ratelius ir teatrališkos draugijos, lai tuojau rengiasi lošti šią naują dramą «Penktas Prisakymas»; tikriname, kad šis veikalas užganėdins kiekvieną revoliucijoniškos minties žmogų ir suteiks daugiau energijos tolesniam veikimui revoliucijoniškame darbe.

«Penktas Prisakymas» gaunamas tik

«Kovos» Administracijoj:
1815 E.Moyamensing ave, Phila, Pa.

I.Rosenbaum,
SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

DIDIS GYDYTOJAS

Dr. IGNOTAS STANKUS, M. D.

Dr. Stankaus locnas namas, vertės $75,000, kuris randasi ant geriausios gatvės Philadelphijoje.

Vienatinis tikras lietuvis daktaras Philadelphijoje, įrengė savo locną **medicališką kliniką ir naminį ligonbutį** savo locname name. Gydo visokias ligas: vyrų, moterų ir vaikų. Kurios ligos negalima išgydyti su lekarstomis—daro **visokias operacijas.** Turi šimtais padėkavonių už išgydymą, kellas ir čion talpina:

Širdingai dėkavoju gerbiamam daktarui Ignotui Stankui už išgydymą. Per septynius metus sirgau, turėjau širdies, galvos ir vidurių skaudėjimą. Taipgi kentėjau didžiaus skausmus prieš atmainą oro. Kuomet atsišaukiau prie savo tautiečio daktaro ir jis per prisiuntimą gyduolių mane išgydė. Ištariu tukstančius kartų širdingą ačiu. JURGIS MYKLASEVIČIA, P.O. Box 508, Foxcroft, Maine.

MOTĖJUS MIKALAJUNAS sako taip:— Nors da aš visiškai neišgijau, bet su džiaugsmu siunčiu širdingą padėkavonę didžiam gydytojui Ignotui Stankui. Visos gyduolės, kurias man prisiuntė iš Philadelphijos į Angliją, yra labai naudingos. Turėjau aš užsenėjusią akių ligą, kalp tai: akių skaudėjimą, niežėjimą, bijojimą šviesos, sulipimą blakstėnų iš anksto ryto ir tt. Taipgi turėjau ir odos ligą, niežėjimą ir išbėrimą. Jau dabar visiškai baiglu išgyti ir turiu nodėją, kad nuo pirmo prisiuntimo gyduolių liksiu sveikas. Anglijos daktarai negalėjo manęs išgydyti. Todėl visiems ligoniams patariu kreiptis prie daktaro Stankaus. Mano adresas: 73 Bread st., Edinburgh, Scotland.

Aš JONAS URBAITIS, P. O. Box 122, St. Clair, Pa., dėkavoju savo tautiečiui daktarui Ignotui Stankui už išgydymą manęs. Dirbdamas mainose buvau labai blogai apeirgęs, net vietiniai daktagai atsiskė mane išgydyti. Kuomet nuvažiavau pas Dr. Stankų, jis priėmė mane į savo namini ligonbutį ir rupestingai storojos dieną ir naktį, ldant manę išgelbėti iš tos ligos. Per tą galybę mokslo ir didelės storonės mano tautiečio daktaro, mane iškarto nuramino, nuo pirmos dienos pajutau, kad jau gynu, o, per 7 dienas likau visiškai išgydytas ir sugrįžau sveikas į savo namus.

Puritan, Pa., P. O. Box 167, Guodotinas daktare, Ignatius Stankus, duodu žinoti, kad nuo jųsų gyduolių junta sveikian, bet da visiškai neišgijau, dėlto prašau prisiųsti daugiaus gyduolių, kad galėčiau greičiau pasveikti. Jau dabar junta, kad mano kojos yra valnesnės ir užmirusios gįslos pradeda atgyti. KAZIMERAS JANŠAUSKAS.

Tos padėkavonės yra patalpintos su pavelijimu pačių pačiųntų.

Visi serganti šaukitės prie daktaro Stankaus ypatiškai arba per laišką, be skirtumo, kaip toli gyventumėt, o apturėsit širdingą radą ir pagelbą.

Daktariską rodą duodu dykai ypatiškai ir per laiškus.

Dr. IGNATIUS STANKUS, M. D.
1210 So. Broad St., - - Philadelphia, Pa.

Ofiso valandos: Iš ryto nuo 9 iki 1 po pietų ir nuo 7 iki 9 vakare. Šventadieniais nuo 1 iki 4 v.

Tos padėkavonės yra ištirtos ir teisingos.

"LAISVĖ"

Visuomenės, Kulturos, Politikos, Literatūros, Populiariškai-Moksliškas LAIKRAŠTIS

Eina du sykiu sąvaitėj: Utarninke ir Pėtnyčioj.

Laikraštis "LAISVĖ" didelio formato, talpina raštus geriausių rašteninkų ir visuomet pilnas naujausių ir tikriausių žinių. "LAISVĖS" prenumerata Suvienytose Valst. metams 2 dol., pusmečiui 1 dol. Užrubežiuose—metams 3 dol., pusmečiui—$1.50.

Ant pažiūrėjimo siunčiam vieną numerį DYKAI!

Užsirašant laikraštį arba turint kokius nors reikalus adresuokite taip:

"LAISVĖ" 242 West Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Platinti 'Kovą'-pelnas

NEABEJOJAME, kad **kiekvienas draugas,** prigulintis prie Lietuvių Socijalistų Sąjungos, tos vienintelės lietuvių darbininkų organizacijos Amerikoje, kuri pasiskyrė sau už tikslą skleisti į skriaudžiamų darbininkų minią socijalizmo idėją ir nori kokiu nors būdu prisidėti prie to prakilnaus, idėališko ir daug pasišventimo reikalaujančio darbo.

Skleisti socijalizmo idėją galima įvairiais budais. Bet parankiausiai yra — *platinant «K O V Ą».* Dabar, kuomet *«K O V A»* — drąsiai galima sakyti — *pilnai atsako savo tikslui,* butina pereiga kiekvieno sąjungiečio yra platinti ją.

Tam atsirado puiki proga. Pagal nutarimą P. K-to, «KOVOS» administracija išleido tam tikras *Prenumeratos Kortas.* Tos kortos parduodamos *kiekviena po 25 c.* Bet platinimui pirkti reikia nemažiau kaip už **$1,00,** o už tai gaunama *penkias* kortas. Tokiu budu platintojas *pelno 25 centus.* Už *vieną* prenumeratos kortą *»KOVA»* siunčiama *šešias sanvaites.*

Panašiai platina savo laikraščius ir kitų tautų socijalistiškos organizacijos. Tai kodėl gi ir męs negalime panašiai darytį Toks darbas atneš daug naudos Lietuvių Socijalistų Sąjungai, mums patiems ir liaudžiai. Bandykim pasidarbuoti.

Draugai! Nuoširdžiai kviečia Jus «KOVOS» administracija, vardan mųsų prakilnaus ir didelio darbo, *tuojau* užsisakyti *Prenumeratos Kortas* ir progai pasitaikius, pardavinėti ir platinti «KOVĄ», o sykiu ir socijalizmo idėją.

"KOVA", 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Lietuvių Socijalistų Sąjunga Amerikoje tik ką išleido iš spaudos naują veikalėlį-knygelę

"OTEC KONSTANTIN"

— Arba —

Darbai kunigo Olšausko

— Parašė —

O. BIRMONTAITE

Knygute 16 puslaplų, kaina tik 5c.

Kas gi iš skaitančiųjų laikraščius nežino kokius darbus yra padaręs tas garsusis «svečias nebuvėlis» Lietuvoj ir rinkęs aukas Amerikoje. Taigi šioje knygelėje skaitytojas ras daug įspudingų ir graudingų vietų, — aiškiai pamatys darbus to didelio «veikėjo». Ačiu Otca Konstantina pasidarbavimui daug nekaltų moterų ir vaikų verkė ištremto ar kalėjime sėdinčio savo numylėto tėvo-duondavio. Todėl patariame kiekvienam nusipirkti šią knygelę ir atidžiai perskaityti. Gaunama vien tik:

"KOVOS" ADMINISTRAC.
1815 E. Moyamensing ave., Philadelpha, Pa.